Megtévesztések, kétértelműségek, manipulációs szándékok nyelvi megjelenései a sajtóban

Jelige: dodonai

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés 1

I. 1. A témaválasztás indoklása 1

I. 2. A téma szűkítése, kutatási módszerek 2

II. Megtévesztések, kétértelműségek, manipulációs szándékok nyelvi megjelenései a sajtóban 4

II. 1. Az alapfogalmak meghatározása 4

II. 2. A megtévesztés és manipuláció nyelvi elemei 6

II. 2. 1. A valódi kommunikátor elhallgatása 8

II. 2. 2. Az üzenet bizonyos tartalmának elhallgatása 9

II. 2. 3. Az üzenet valódi befogadójának elhallgatása 9

II. 2. 4. Nem retorikai, manipulatív nyelvi elemek 10

II. 2. 4. 1. Szókészlet 10

II. 2. 4. 2. Költői képek, alakzatok 13

II. 2. 4. 3. Stílus, műfaj 16

II. 2. 4. 4. Preszuppozíciók 19

II. 2. 5. Hibás érvelés 22

III. Összegzés 26

III. 1. Az alkalmazott módszerek tükrében 26

III. 2. A kérdőívre adott válaszokból levont következtetések 27

IV. Mellékletek .....

1. sz. melléklet – Idézett művek jegyzéke

2. sz. melléklet – Felhasznált irodalom

3. sz. melléklet – Egyéni gyűjtés, példák az egyes manipulációs stratégiákra az internetes sajtóból

4. sz. melléklet – A kérdőív

5. sz. melléklet – Interjú Dr. Alberti Gáborral

6. sz. melléklet – Interjú Szalai Kornéliával

I. Bevezetés

I. 1. A témaválasztás indoklása

„A szó veszélyes fegyver”[1] – énekelte Bródy János még a múlt században, szavai azonban mit sem vesztettek érvényességükből. Azzal, hogy mit és pontosan hogyan mondunk el bizonyos helyzetekben, megváltoztathatjuk az életünket. Gondoljunk csak bele, egyes politikusok nyilatkozatai hány ezer dolláros ingadozást idézhetnek elő a tőzsdén, vészhelyzetben egy félreérthető közlés hány száz ember haláláért lehet felelős, egy-egy rosszul megválasztott kifejezés micsoda diplomáciai feszültséget okozhat két ország között. Ezek szembetűnő példák, azonban a nyelv úgy is hatással van az életünkre, hogy azt észre sem vesszük. Apró, kis lépésekben átformálja gondolkodásunkat, érzelmeinkkel játszik, szimpátiát alakít ki, és gyűlöletet szít, elmossa a határokat bizonyos fogalmak között. A fent említettekre láthatunk majd példákat a dolgozatomban is. A nyelv csodája és imént említett „veszélye” is talán leginkább árnyaltságában rejlik, a laikus ember számára alig észrevehető különbségekben, amelyek tudat alatt hatással vannak ránk. Éppen ezért a „szavakkal dolgozókra” óriási felelősség hárul, hogy tisztességesen, precízen, mértéktartóan használják a nyelvet, szándékuk ne a félrevezetés, a *manipuláció* legyen.

Kivételesen nagy az újságírók felelőssége, mivel a sajtótermékek kisebb vagy nagyobb mértékben, de egyértelműen hatással vannak életünkre. Olyan korban élünk, ahol az adat, az információ sokszor a pénznél is értékesebb. Az orosz-ukrán háború megmutatta, hogy valóságos információs hadviselés zajlik, a felek a harcmezőn kívül az online térben is igyekeznek a másik fölé kerekedni, akár ügyes retorikai húzásokkal, a helyzet hamis beállításával vagy éppen teljes dezinformációs kampányokkal. Ezen technikák, melyek eddig főként a belpolitikában voltak jelen, már gyakran emberéleteket követelnek, így elengedhetetlen, hogy visszaszorítsuk a félrevezető, manipulatív, megtévesztő információk térhódítását. A legkönnyebben úgy védekezhetünk ellenük, ha megismerjük, milyen módon próbálnak bennünket „megvezetni”.

A fentebb említettek miatt választottam dolgozatom témájául a *Megtévesztések, kétértelműségek, manipulációs szándékok nyelvi megjelenései a sajtóban* című. Egyes megtévesztő, manipulációs stratégiák mindenki számára nyilvánvalóak, mások azonban jóval árnyaltabbak, burkoltabbak, nehezen észrevehetőek, melyek felderítéséhez komolyabb, átfogó ismeretek szükségesek. Mindig vonzónak találtam az olyan kutatásokat, melyek során a vizsgálat

több tudományterületet is érint, hiszen úgy vélem, hogy minél több szemszögből tekintünk egy adott problémára, annál hatékonyabb megoldást találhatunk rá. Jelen esetben vizsgálódásomba a nyelvészet több határterületét is beemeltem, leginkább a pszicholingvisztikát és a szociolingvisztikát. Kutatásom alapvetően pragmatikai jellegű volt, azonban helyenként szintaktikai és szemantikai aspektusokat is érintettem. A nyelvészet részterületeiben való elmélyülés kihívást is jelentett számomra, azonban élményeket és hasznos tudást is adott. Óriási élmény volt felfedezni, hogy – intuícióm alapján manipulatívnak vélt cikkek – milyen nyelvi eszközökkel vezetik félre az olvasót. Megdöbbentő látni, hogy egyes megtévesztő technikák az ókor óta velünk vannak, mégis sikeresen működnek, azonban természetesen a világgal együtt a nyelv is változik. Újabb és újabb módszerek jelennek meg, és a sajtótermékek számának növekedésével a téma egyre aktuálisabbá és fontosabbá válik. Úgy vélem, dolgozatom megírása után egészen más szemmel tekintek minden nyelvi közlésre. A megismert stratégiák fényében könnyebben kiszűröm az álhíreket, félrevezető információkat, így nagyobb biztonsággal tudok mozogni az online térben. A megszerzett tudás lehetőséget ad arra, hogy objektívebben tájékozódjam különböző megosztó politikai és társadalmi kérdések kapcsán, így könnyebben alakítok ki független véleményt az adott témában.

I. 2. A téma szűkítése, kutatási módszerek

A szakirodalom tanulmányozása mellett fontosnak tartottam, hogy kutatásom a gyakorlati élethez is kapcsolódjon. A **reklámszöveg**eket és a **hétköznapi kommunikációs helyzet**einkben megjelenő manipulációt több tanulmány vizsgálta már empirikus megközelítésben, azonban az **internetes sajtó**ban fellelhető – nem reklámokra fókuszáló – manipulációval csak kevés tudományos munkában találkoztam. Ezért dolgozatomban arra helyeztem a hangsúlyt, hogy megvizsgáljam, az elméletileg levezetett manipulációs eljárások hogyan mutatkoznak meg a konkrét, sajtóból vett példákban. Jelen írás nem kíván állást foglalni semmilyen politikai kérdésben, azonban a sajtóban megjelenő manipuláció vizsgálatakor elengedhetetlen, hogy politikai tárgyú szövegeket is elemezzünk, azért, hogy a cikkek nagy hányada ne essen ki a látókörünkből. A példák kiválasztása azonban mindig nyelvészeti szempontok alapján történt. Kutatásom során törekedtem arra, hogy az internetes sajtótermékek – profiljukat és olvasóközönségüket tekintve – minél szélesebb spektrumát lefedjem. Törekvésem vélt sikerét

mutatja, hogy a dolgozatomban (a mellékletet nem számítva) majdnem negyven példát használtam fel több mint harminc sajtótermékből, melyek között a legolvasottabb hazai sajtóorgánumok is megtalálhatóak. A példák pontos forrását a ***3. számú melléklet*** tartalmazza.

A sajtótermékek azonban önmagukban óriási témakört jelentettek volna, amely meghaladná ezen dolgozat terjedelmi korlátait, éppen ezért vizsgálódásomat az internetes sajtóra szűkítettem. Választásomat az is indokolja, hogy igyekeztem figyelmet fordítani a saját korosztályom nyelvhasználati szokásaira, ez pedig úgy lehetséges, ha a leginkább általuk olvasottakat, az internetes sajtót vizsgálom. Továbbá az online térben megtalálhatóak kisebb – a nyomtatás költségeit nem fedező – anyagi háttérrel rendelkező, esetlegesen kevésbé minőségi sajtótermékek is, amelyek azonban komoly olvasótáborra tehetnek szert. A nagy múltú, nyomtatott újságokkal szemben ezek a portálok hajlamosabbak lehetnek a megtévesztő, manipulatív nyelvhasználatra, így célszerű ezeket is számításba venni.

Kézenfekvő lett volna a reklámokat is vizsgálnom, azonban a reklám többnyire jelen van az emberek tudatában mint manipulációs tényező. Számos részletes kutatást is publikáltak, amelyek felderítik a reklámszövegek megtévesztő, manipulatív jellegzetességeit. Ezen két okból úgy éreztem, hogy a figyelem középpontjába helyezett, bőséges szakirodalommal rendelkező reklámok helyett, érdekesebb egy kevésbé vizsgált, de annál jelentősebb terület, az internetes sajtóban megjelenő cikkek tárgyalása, amelyek még számtalan eddig feltérképezetlen manipulációs stratégiát is alkalmazhatnak. Ilyen **újszerű stratégiának** számíthat: a műfaj szerepe, a szókészletet érintő manipulációs technikák, illetve a valódi kommunikátor elhallgatása.

Kutatásom nem lehetett volna igazán életközeli, ha csupán saját nézőpontomat írom le, így **kérdőíves** felmérést is végeztem. Célcsoportomat kilencedikes diákok (a válaszadók 35,1%-a) és tizenkettedikes diákok (a válaszadók 31,6%-a) képezték. A kilencedik osztályosok emelt szintű angol nyelv, a tizenkettedik osztályosok pedig természettudományos specializációjú tagozaton tanulnak, így a két osztály profilját tekintve is eltérőnek mondható. Felnőtteket is bevontam még a kutatásba (20 év felettieket) személyes környezetemből (a válaszadók 33,3%-a). Kérdőívem 18 kérdést tartalmaz. 57 kitöltő küldte el nekem a válaszait, melyek részletes elemzése a ***4. számú mellékletben*** található. A 8-14. kérdésekben a válaszadókat arra kértem, hogy rendezzék sorrendbe a címeket, mondatokat aszerint, hogy melyiket tartják a leginkább és legkevésbé meggyőzőnek, figyelemfelkeltőnek. Ezek alapján mindegyikhez rendeltem egy „pontszámot”. A cím minden

kitöltőnél annyi pontot kapott, ahányadik helyre sorolták, így a legmagasabb pontszámmal rendelkező tekinthető a leginkább manipulatívnak.

A tömeges hatások vizsgálata mellett szerettem volna első kézből megismerni néhány szakértő véleményét, így **interjút** készítettem **Dr. Alberti Gáborral** a PTE Nyelvtudományi Tanszékének vezetőjével, aki főleg a manipulációs stratégiák elméleti oldalát világította meg nyelvészeti szaktudásával. A gyakorlati példák elemzésének érdekében pedig **Szalai Kornélia** gazdasági újságíró véleményét hallgattam meg, aki negyvenéves tapasztalatával, szövegalkotói nézőpontjával segítette a munkámat. A rendkívül informatív, közel kétórás interjúkból a legfontosabb kérdéseket és válaszokat emeltem ki az ***5-6. számú mellékletben.***

II. Megtévesztések, kétértelműségek, manipulációs szándékok nyelvi megjelenései a sajtóban

II. 1. Az alapfogalmak meghatározása

A Polgári Törvénykönyv szerint az lesz **megtévesztés** áldozata, *„akit a másik fél szándékos magatartásával tévedésbe ejt vagy tévedésben tart.”*[2] Ennek némileg ellentmond A magyar nyelv értelmező szótárának definíciója, mely a „megtéveszt” igét ekképpen határozza meg: *„Akaratlanul vagy szándékosan tévedésbe ejt valakit.”*[3] Úgy vélem, hogy a köznyelv leginkább a jogi szabályozás fogalma szerint használja a kifejezést, ráadásul a sajtóperek – melyek középpontjában gyakran a manipulatív nyelvhasználat áll – szintén erre támaszkodnak. A továbbiakban megtévesztésen a szándékos tévedésbe ejtést értem, melynek egyik változata a manipuláció. Fontos megjegyezni azonban, hogy a szakirodalomban csak elvétve találkozunk a „megtévesztés” fogalmának definíciójával. Éppen ezért dolgozatomban következetesen „manipulációs eszközökről”, „manipulációs szándékokról” beszélek, mivel ezek fogalma jobban definiált, ráadásul a manipulatív eszközök minden esetben megtévesztőek, még akkor is, ha a nyelvet használók sokszor fokozatbeli különbséget éreznek közöttük.

A magyar nyelv értelmező szótárának meghatározása szerint, ami kétértelmű az *„olyan, amit kétféleképpen lehet érteni.”*[4] Bár a „többértelműség” szó önmagában is többértelmű, és a megtévesztéshez hasonlóan kevés, pontos meghatározására irányuló írás lelhető fel. A nyelvészetben a többértelműséget alapvetően arra használják, amikor egyetlen hangalakhoz több

jelentés is tartozik. Dolgozatom főleg a lexikai többértelműség jelenségével foglalkozik. Egy másik definíció szerint a többértelműség: *„Az irodalomtudomány szakkifejezése: az irodalmi szövegek tömörségéből eredő jelentésbeli gazdagságot jelöli”*[5]. A filozófiában az „ekvivokáció” – magyarul „kétértelműség” – retorikai hiba, melynek során valamely következtetésben egy kifejezést két különböző értelmében is használnak. A többértelműség hétköznapjainkban és az irodalomban is fontos lehet a nyelv esztétikai funkcióját tekintve. Félrevezetésre alkalmas jellege azonban már ebben a két bekezdésben is megnyilvánul: egy fogalom tisztázatlansága esetlegesen ahhoz vezet, hogy az adott kifejezést helytelenül használjuk. A többértelműség szerepét Umberto Eco fogalmazta meg talán a legpontosabban: *„Azt lehetne mondani, hogy a sokértelműség a filozófusnál hiba, a költőnél érdem.”*[6]

A **meggyőzés** és a **manipuláció** egyaránt a verbális befolyásolás egyik formája, melynek során a kommunikátor célja, hogy *„egy neki tetsző álláspontot, véleményt alakítson ki a befogadóban, vagy megváltoztassa (esetleg fenntartsa) a szövegbefogadó véleményét egy adott témában”*[7]. *„Közös vonásuk az információ aszimmetriája: a befolyásoló fél mindig több információval kell hogy rendelkezzen, mint a befolyásolt fél.”*[8]

Meggyőzés esetén a befogadó tisztában van azzal, hogy a kommunikátor célja az ő befolyásolása, ebben az esetben a kommunikációs helyzet tisztázott a két fél között. A meggyőzés a **grice-i modell** szerint együttműködő viselkedés. Általában inkább az észérvek, a klasszikus retorikai érvelés játszik fontos szerepet, éppen ezért a meggyőzést **érvelő befolyásolás**nak is nevezik. Kétoldalú folyamatról van szó, azaz mind a két fél tudatosan vesz részt a kommunikációban.

Ezzel ellentétben a manipuláció alapvető feltétele, hogy a kommunikátornak manipulatív szándéka legyen. **Dr. Alberti Gábor szerint** lényeges, hogy az üzenet ne haladjon át a befogadó „szűrőjén”, ami eldönti, hogy az abban szereplő információ (és esetlegesen a beszélő szándéka) valós-e. Ez a szűrő hasonlít **Chilton következetesség-ellenőrző eszköz**éhez, amely szerinte a *„biológiai adaptáció eredményeként része az emberi kommunikációs eszköztárnak”*[9]. A manipuláció korlátozza a befogadó szabadságát azzal, hogy nem hagy lehetőséget az ellenkezésre. A legtöbb kutató egyetért abban, hogy a manipuláció *„implicit, azaz rejtett módon van jelen a diskurzusok során.”*[10]*; „a célszemély nincs tudatában a befolyásoló szándéknak, de végül mégis annak megfelelő reakciót ad”*[11]. A manipuláció esetében nincs jelen a helyzet tisztázásából adódó kölcsönös tisztelet, a kommunikátor *tárgyként* kezeli a befogadót, ezért egyoldalú folyamatról

beszélhetünk. **Harder** és **Kock** megkülönbözteti az *álnok manipulációt*, mely esetében a befogadó maga sem véli igaznak az általa hangoztatott álláspontot.

A fenti elméleti eredményeket **kérdőíves** kutatásom is alátámasztja. ***(Lásd 4. számú melléklet)*** A válaszadók többsége úgy véli, hogy a manipuláció során a befogadó nincs tudatában a befolyásoló szándéknak, emellett a kitöltők fontosnak tartják az érzelmekre hatást és a befogadó *tárgyként* való kezelését is. Korábbi várakozásaimmal ellentétben a „manipuláció" fogalmát a megkérdezettek nem azonosították az „álnok manipuláció" fogalmával, valamint nem hozták összefüggésbe a szabadság korlátozásával, az ezen két elemet ötvöző definícióra mindössze a válaszadók 9%-a szavazott. Az egyéni megfogalmazásokban többen kapcsolatba hozták a manipulációt a hazugsággal. A **befolyásolás**, a **meggyőzés** és a **manipuláció** fogalmainak összemosása gyakori a válaszadók körében, egyikük szerint a manipuláció „meggyőzési forma", míg egy másik válaszban az szerepel: „a manipuláció nekem a befolyásolást jelenti". Összességében azonban megállapíthatjuk, hogy a válaszadók intuitív módon érzik a manipuláció jellegzetességeit.

Dolgozatom további részében olyan nyelvi elemekkel foglalkozom, melyek *manipulációra alkalmasak* lehetnek, azonban fontos kiemelni, hogy önmagában egyetlen nyelvi elem sem manipulatív, mivel a manipuláció alapvető feltétele a kommunikátor részéről a manipulatív szándék megléte.

II. 2. A megtévesztés és manipuláció nyelvi elemei

Árvay Anett *A manipuláció és a meggyőzés pragmatikája a magyar reklámszövegekben* című cikkében négy manipulációs stratégiát ismertet. Szerinte a manipuláció megvalósulhat:

a) *„Ki nem mondott és közölni nem szándékolt propozíció(k) által. Ilyenkor a kommunikátor az információ egy részét és manipulációs szándékát elhallgatja."*[12]

b) *„Kommunikatív szándék hiányában."*[13] Ekkor az üzenet valódi és látszólagos címzettje nem egyezik meg.

c) *„Maga a nyelvi elem hordozza a manipuláció lehetőségét, feldolgozása a megértés folyamatának dekódolási szakaszában történik, amely automatikus, ennélfogva ezek a nyelvi elemek küszöb alatt és a kontextustól függetlenül hatnak, következésképpen az anyanyelvi beszélő nem ítéli hibásnak őket. Hatásuk azért lehet manipulatív, mert a*

befogadást egy adott irányba terelik, bizonyos reakciókat (pl.: egyetértés) váltanak ki a befogadóból anélkül, hogy az tudna róla."[14]

d) Hibás érvelés által.

Dolgozatomban Árvay fenti modelljét kiterjesztettem az internetes sajtóban megjelenő cikkekre.

Ha alaposabban elemezzük az első két pontot, azt vehetjük észre, hogy a három fő kommunikációs tényező közül az a) pontban az információ tartalmaz elhallgatást, míg a b) pontban az üzenet valódi címzettjét hallgatják el. Kézenfekvő ezek után, hogy beépítsünk egy olyan manipulációs stratégiát, melyben a valódi kommunikátort hallgatják el, ezért Árvay modelljét kibővítettem a *„valódi kommunikátor elhallgatása"* nevű manipulációs stratégiával.

A c) pontba Árvay olyan nyelvi elemeket rendezett, amelyek küszöb alatt hatnak, én azonban ezen pontot kiterjesztettem az összes olyan nyelvi elemre, mely nem retorikai típusú (érvelési hiba), azonban használata félrevezető lehet. Ezeket a strukturáltabb felosztás érdekében további négy alcsoportba rendeztem: **szókészlet; költői képek, alakzatok; stílus, műfaj; preszuppozíciók**.

Ezek alapján saját modellemben az alábbi öt manipulációs stratégiát különítem el:

1. A valódi kommunikátor elhallgatása.
2. Az üzenet bizonyos tartalmának elhallgatása.
3. Az üzenet valódi befogadójának elhallgatása.
4. Nem retorikai, manipulatív nyelvi elemek:
    1. szókészlet
    2. költői képek és alakzatok
    3. stílus, műfaj
    4. preszuppozíciók.
5. Érvelési hibák.

Dolgozatom további részében ezen kategóriákat, illetve az ezeken belül megjelenő alkategóriákat fogom részletesen tárgyalni. Bővebben kitérek az általam bevezetett új kategóriára, a valódi kommunikátor elhallgatására, valamint a 4. pontra, mivel a sajtóban megjelenő manipulációs stratégiák döntő többsége idetartozik. A pályamunka szűk terjedelme miatt a 2. és 3. pontban említett stratégiákkal – melyek előfordulása ritkának mondható a sajtóban – csak érintőlegesen foglalkozom.

II. 2. 1. A valódi kommunikátor elhallgatása

A valódi kommunikátor elhallgatása alapvetően három módon valósulhat meg. Léteznek olyan cikkek, melyek esetében a cikk szerzője egyáltalán nincs feltüntetve:

Mi folyik itt? Már Budapesten is letiltották a népszerű ellenzéki humorista fellépéseit – Nyugati Fény (nyugatifeny.hu)

Találhatunk olyan írásokat is, ahol az újságíró álnevet használ:

A kormánynak mintaként szolgáló Szerbiában a vásárlók nem érezték meg az árbefagyasztást (rtl.hu)

A legmanipulatívabb technika, amikor a szerző valós tisztsége helyett valamilyen más minőségben szerepel (például szakértőként újságíró helyett):

Időutazó figyelmeztet: 2024- lesz az emberiség legsötétebb és legijesztőbb korszaka, sokkoló dolgokat mondott! | Kimondott Igazságok (kimondottigazsagok.com)

Az utóbbi bizonyítása különösen nehézkes, emiatt is található olyan kevés példa a mellékletben. Mindhárom stratégia talán leggyakoribb a negatívan címkéző, **lejáratő** politikai cikkekben, illetve az úgynevezett **támogatói cikk**ekben. Támogatói cikkeknek azon írásokat nevezzük, melyek a tényközlő sajtóműfajok jellegéhez hasonlóan, adatokkal és háttérinformációkkal adnak hírt egy-egy vállalat termékéről, szolgáltatásáról, újításáról.

A valódi kommunikátor elhallgatása két szempontból is manipulatív. Egyrészt mindhárom esetben a befogadó a szöveg olvasása közben más kommunikátort feltételez (akinek nyilvánvalóan más szándékai vannak az adott írással), mint aki valóban megalkotta a cikket. Ez „eltompíthatja" a befogadó már többször említett „szűrőjét". Például egy **támogatói cikk** esetében az olvasó azt gondolhatja, hogy a szöveget egy újságíró írta, aki alapvetően objektív módon jeleníti meg a témáját, de a névtelen támogatói cikkek esetében előfordulhat, hogy valójában egy marketingszakember a szerző, akinek célja az olvasó meggyőzése az objektív tájékoztatás helyett. Abban a hitben, hogy egy újságíró cikkét olvassa, a befogadó kevesebb figyelmet fordíthat az esetleges manipulatív eszközökre. Másrészt a manipuláció alapvető jellegzetessége, hogy a kommunikátor lehetetlenné teszi a befogadó számára, hogy az övével ellentétes véleményt fejezzen ki, visszakérdezzen, reflektáljon. Ez a **névtelen** és **álnéven** írt cikkek esetében gyakorlatilag megvalósul, mivel az olvasó, illetve az illetékes hatóságok – név és elérhetőség híján – csak nagy nehézségek árán tudják elérni az adott cikk szerzőjét, így nincs lehetőség visszacsatolásra, számonkérésre. Ahogy az interjúban is szóba került, **Szalai Kornélia** kiemeli, hogy véleménye szerint egy tényközlő műfajban tevékenykedő újságíró nem dolgozhat álnéven, más a helyzet a véleményközlő műfajok esetében, melyek inkább a szépirodalom kategóriájába tartoznak, így ott bevett szokás az álnevek használata.

Az álnéven írt cikkeknél még manipulatívabb – és a „2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról” dokumentumban foglaltakkal ellentétes magatartás –, ha egy sajtótermék az impresszumában is álnéven tüntet fel egyes személyeket.

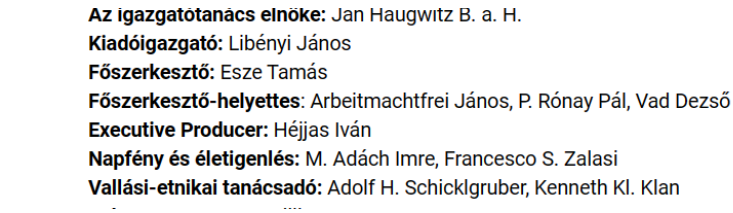
Az igazgatótanács elnöke: Jan Haugwitz B. a. H.
Kiadóigazgató: Libényi János
Főszerkesztő: Esze Tamás
Főszerkesztő-helyettes: Arbeitmachtfrei János, P. Rónay Pál, Vad Dezső
Executive Producer: Héjjas Iván
Napfény és életigenlés: M. Adách Imre, Francesco S. Zalasi
Vallási-etnikai tanácsadó: Adolf H. Schicklgruber, Kenneth Kl. Klan

Kuruc.info - Impresszum

II. 2. 2. Az üzenet bizonyos tartalmának elhallgatása

A sajtótermékek esetében találkozhatunk olyan cikkekkel, ahol az írás úgy tudósít, hogy a valóság egyes elemeivel kapcsolatban kommunikatív és informatív szándéka is van, míg a valóság más elemeivel összefüggésben sem kommunikatív, sem informatív szándék nem fedezhető fel. Ez az a jelenség, amikor egy írás csak a valóság egy részéről tudósít, míg a másik részét elhallgatja. Például az alábbi cikkben beszámolnak egy esetről, melyben az egyik legnagyobb hazai internetes sajtótermék kihagyott egy lényeges mondatot a forrástól kapott anyagból, amely egészen más kontextusba helyezte a teljes ügyet:

Távozik-e az Index főszerkesztője, amiért megcsonkolt levéllel verte át az embereket a Budapest-bérlet ügyében? | Media1

Bańczerowski munkájában *agyonhallgatásnak* nevezi, amikor bizonyos személyekről, eseményekről nem számolnak be, ezzel azt negatív színben tüntetik fel.

II. 2. 3. Az üzenet valódi befogadójának elhallgatása

A sajtóban megjelenő cikkekben talán ezen manipulációs stratégia felderítése a legnehezebb. Az újságírók által közölt írások címzettjei az olvasók, a megszólalók esetében pedig világos, hogy kinek szánják a mondanivalójukat. A képet árnyalja, hogy nyilvánvalóan egy interjús beszélgetésben az újságírók az interjúalany mellett az olvasókhoz is szeretnének szólni. **Szalai Kornélia** szerint a jó újságíró mindig az olvasókhoz szól, ami paradox helyzetet teremt, mivel az írás során a saját gondolatait fejezi ki, miközben az olvasók érdeklődését is szem előtt tartja. Éppen ezért nehéz eldönteni, hogy pontosan ki és kinek üzen bizonyos közlések esetében. Ilyen például az alábbi is, ahol szintén csak valószínűsíthetőek a szándékok:

„A miniszterelnök azt hangoztatta, hogy ezt a gyárat majd magyar munkások és magyar mérnökök fogják működtetni.”

https://nepszava.hu/3205725_orban-viktor-oktatas-rheinmetall-zalaegerszeg-uzemavato

Ezzel vélhetően nem a gyár jelenlevő dolgozóinak üzent, hanem a politikai ellenfeleinek.

Leggyakoribbak talán azok a „kiszólások”, amikor egy interjú készítésekor a kérdező elhagyja objektív pozícióját, és egy sarkos állítást fogalmaz meg, mely egyfajta konkrét üzenetként, tanulságként is szolgálhat az olvasók számára, főleg, ha megerősíti az interjúalany álláspontját. Például:

Riporteri mondat: *„Ekkora arcátlanság még Brüsszeltől is meglepő.”*

BAON - Rendet kell vágni Brüsszelben – Ünnepi beszélgetés Orbán Viktor miniszterelnökkel

További kérdéseket vet fel, hogy mivel tömegkommunikációs helyzetről beszélünk, az információ számtalan befogadóhoz eljut, innentől kezdve a befogadó érdeklődésétől és értelmezésétől függ, hogy ő válik-e a közlés valódi címzettjévé.

II. 2. 4. Nem retorikai, manipulatív nyelvi elemek

II. 2. 4. 1. Szókészlet

A szókészletet vizsgálva meghatározó lehet a terminusok, szakkifejezések használata. **Falyuna** arról ír: *„A terminusok hordozzák azt a speciális tudást, amellyel a szakemberek rendelkeznek, a laikusok viszont nem (feltétlenül), és amely tudásnak köszönhetően a szakember olyan domináns pozícióba kerülhet a laikussal szemben, amely könnyebbé teheti számára a másik befolyásolását”*[15]. A terminusok tehát összefüggésben állnak a **tekintélyérvvel**, mivel a tudományosság és emiatt a hitelesség látszatát keltik. Ezt a jelenséget figyelhetjük meg például az alábbi részletben:

*„Tudjuk, hogy a bálna- és delfinfajoknál megfigyelhető a **menopauza**, és minden emlős valamilyen formában **reproduktív hanyatlást** mutat az életkorral. Valójában minden vizsgált emlős **fiziológiai öregedést** és megnövekedett halálozást mutat az életkor előrehaladtával (…)”.*

Lehetséges, hogy a dinoszauruszok az okai annak, hogy az emberek nem élhetnek 200 évig? | Új Világtudat | Az Élet Más Szemmel (ujvilagtudat.blogspot.com)

Attól függetlenül, hogy a cikkben szereplő kijelentések igazak-e vagy sem, a „menopauza”, a „reproduktív hanyatlás” és a „fiziológiai öregedés” kifejezések használata a szerzőt a biológiában jártas személynek állítja be.

A terminusoknak egyúttal csoportképző szerepe is lehet, azt a látszatot hordozhatják, hogy amennyiben az olvasó az adott sajtóterméket olvassa, egy olyan csoporthoz fog tartozni, amely „magas” szinten használja a nyelvet. Ez az adott sajtótermék számára állandó olvasóbázist biztosíthat, mivel *„a társadalmi csoportokba tartozás mindig önbecsülést és büszkeséget ébreszt.”*[16]

Hasonlóan csoportképzési technika még a megszólításokkor alkalmazott **„behízelgés”**, amikor a befogadó olyan szerepet kap, amelybe szívesen belehelyezkedik. Erre kiváló példa az egyik magyar politikus beszédének sajtóban is megjelenő részlete:

„A Mikulás, kedves barátaim, halott!”

Index - Belföld - Ungár Péter: A Mikulás halott, kedves barátaim!

Itt amellett, hogy a kommunikátor – érdekes módon – egy politikai beszédben utal a Mikulásra, ráadásul esetlegesen Nietzschét is **evokálja**, amely szintén manipulációs eszközzé válhat. A politikus a *„kedves barátaim”* megszólítással azt üzeni, hogy a hallgatóság egésze az ő barátja, holott ez egy tömegrendezvény esetében kevésbé valószínű. A közönség azonban „*barátnak*” érezheti magát, így szívesen azonosul ezzel a megnevezéssel.

A szókészletet érintő manipulációs technika lehet még az úgynevezett *kapcsolók* használata is, melyek egy kívánt érzést váltanak ki a befogadóból. Megkülönböztethetünk azonosulást kiváltó **erényszavakat** *(pl.: demokrácia, egyenlőség, gazdasági fellendülés, racionális, javul, közérdek, tolerancia)* és elutasítást kiváltó **méregszavakat** *(pl.: terrorizmus, hazugság, korrupció, agresszor, diktatúra, veszélyes, alás)*.

Ahogy **Bańczerowski** rámutat, általános manipulációs fogás a *kettős minősítésű lexika* felhasználása. Ekkor az adott állásponttal egyetértők csoportját (politikai szövetségeseket… stb.) erényszavakkal, a velük ellentétes oldalon állókat pedig méregszavakkal „címkézik” a szerzők. Az erényszavakon és méregszavakon túl is a különböző konnotációjú szavak manipulációs eszközt jelenthetnek. Gyakori jelenség még az **eufemizmus** használata. A „címkézés” veszélye abban rejlik, hogy bizonyos szavak hallatán az információvevő *„e szavak köré kategorizálja a valóságot”*. A címkék hatására téves módon sokszor az az illúzió alakulhat ki, hogy a valóság fekete-fehér, csupán két csoport létezik: a **„mi”** és az **„ők”**. Ezért rendkívül manipulatív, amikor az egyik online portál az alábbi rovatcímeket használja: *„antimagyarizmus, cigánybűnözés, háború, humor (…)”*. Kuruc.info - Impresszum

Méregszavak használatára tipikus példa az alábbi szöveg:

*A sugalmazott kérdések műfaja **szélsőjobboldali uszítás**, **náci propaganda**. (…) Legitimmé teszi és kormányzati szintre emeli az **idegengyűlöletet**.*

Szélsőjobboldali uszítás a "nemzeti konzultáció" | Amerikai Népszava (nepszava.us)

A **kreatív szóalkotás** gyakran hatásos erényszavak és méregszavak létrehozását jelenti, melyek nem idegenkednek a gúny és az irónia eszközétől sem. A **nyelv játékosságát** aknázzák ki, esetenként képszerűségükkel, újszerűségükkel emelkednek ki, „színt visznek" a hétköznapi nyelvhasználatba, ez magyarázza figyelemfelkeltő hatásukat. Gyakori, hogy ezek a kifejezések kétértelműek, jelentésüket nehéz pontosan meghatározni, ezért az értelmezésük a befogadóra hárul. *„A Magyar Nemzet a dollárbaloldal külföldi befolyásolásáról szóló tényfeltáró cikksorozatáról is szó volt a Sajtóklubban."*

https://magyarnemzet.hu/belfold/2023/10/feketeoves-hazaarulok-segitsegevel-akartak-megbuktatni-az-orban-kormanyt

A *„dollárbaloldal"* kifejezés létrehozásakor a szóalkotás egyik leggyakoribb eszközét, a szóösszetételt alkalmazták.

A különböző **konnotáció**kon túl előfordul, hogy egy-egy szót az eredeti jelentésénél tágabb értelemben használ, illetve két vagy több kifejezést összemos az újságíró. Például az alábbi cikk címében a *„hazaáruló"* kifejezést – az eredeti (illetve a mai jogi szabályozásban definiált) fogalmánál – vélhetően szélesebb körben használják. Hasonló a helyzet például a *„migráns"* vagy a *„terrorista"* szavakkal, melyek már-már hétköznapivá váltak. Látható, hogy a többértelműség, a *„hazaáruló"* fogalom kiterjesztése az alábbi cikkben mennyire jelentős manipulatív szereppel bír: *„A tőkebarát támogatáspolitikát azért tartom **hazaáruló** gazdaságpolitikának, mert nem járul hozzá a megfelelő szintű bérszínvonal, így a fizetőképes kereslet kialakulásához, ezzel pedig a társadalom jólétének emelkedéséhez."*

Róna Péter: Hazaáruló a tőkebarát támogatáspolitika | Magyar Hang

Hatékony manipulációs eszköz még a cikkek címében a **vizuális tartalom**ra való utalás. **Kérdőíves kutatásom** rávilágított arra, hogy azokat a címeket ítélték a válaszadók a leginkább figyelemfelkeltőnek, amelyekben szerepelt a *„KÉPEK!"* felkiáltás *(8. kérdés)*. Kopcsák **clickbait**-ről szóló munkájában szintén kiemeli a vizuális tartalomra utaló szavak fontosságát, melyeket ő *multimodális deixisnek* nevez. A jelenségre számtalan példát találhatunk:

„Sokkot kapott a nő Tiszaföldváron: állítása szerint UFO-t látott – videó".

https://www.borsonline.hu/aktualis/2024/01/sokkot-kapott-a-no-tiszafoldvaron-allitasa-szerint-ufo-t-latott-video

II. 2. 4. 2. Költői képek, alakzatok

Árvay munkájában azt írja, *„tágabb értelemben azonban a különböző stíluseszközök (metafora, ismétlés, alliteráció stb.) azért lehetnek manipulációs eszközök, mert használatukkal a kommunikátor elterelheti a befogadó figyelmét a tartalomról, és ezáltal a befogadást a perifériás út felé irányítja”*[17]. A manipuláció szempontjából leggyakrabban használt alakzatok az **ellipszis**, a **hiperbola**, az **ismétlés**, a **kontraszt** (ellentét), a költői képek közül pedig legtöbbször a **hasonlattal**, a **metafor**aval és a **metonímiá**val találkozhatunk.

Az **ellipszis** főleg a címadáskor kiemelkedő jelentőségű. Az alapvető fontosságú információk kihagyásával azt érhetjük el, hogy az olvasók mindenképpen rákattintsanak az adott cikkre. Erre kiváló példa az alábbi:

„Ezt minden évben meg kell tenned az egészségedért”.

https://divany.hu/eletem/szuro-vizsgalat/

Szalai Kornélia a vele készített **interjú**ban említette, hogy a címek kiválasztásakor alapvetően eltolódott a hangsúly a figyelemfelkeltő funkció felé a tartalom összefoglalásának funkciójával szemben, míg **Dr. Alberti Gábor** az **interjú**ban megkérdőjelezi, hogy a címeknek volt-e egyáltalán valaha valós összefoglaló funkciójuk. Az **ellipszis** hatékonyságát *kérdőíves kutatásom* is alátámasztotta. A 9. kérdésben a válaszadók többsége az ellipszist tartalmazó *(„Ennyi volt: 2024-től ezt már nem teheted meg a SZÉP-kártyával”*) címet tartotta a leginkább figyelemfelkeltőnek. **Munk** arról ír: *„Hírcikk esetén továbbá akkor korrekt a címadás, ha a hírrel kapcsolatban a ki-mikor-hol-miért-mit csinált tengelyből a lehető legtöbb információt közli az olvasóval”*[18], a mindennapi tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a túl sok információt tartalmazó cím arra sarkallja a befogadót, hogy ne nyissa meg az adott cikket. Gyakori, hogy például egy fontos időhatározó vagy jelző hiányzik a címből:

„Csonka András drámai vallomása: Nem lépek többé színpadra – Videó”.

Csonka András drámai vallomása: "Nem lépek többé színpadra" - Videó - kiskegyed.hu

A cikket olvasva kiderül, hogy valójában Csonka András egy olyan bejegyzést tett közzé december 30-án, mely szerint az adott évben már nem lép fel. A manipulatív szándék meglétét erősíti a **multimodális deixis,** illetve az, hogy a cikket január 3-án tették közzé, amikorra Csonka András bejelentése már egyébként is időszerűtlenné vált. A bejegyzések időadataival történő manipulációról már Jakusné Harnos Éva is beszámolt, ő az „élő közvetítések” műfaját vizsgálta. Ezen műfajban általában egy olyan eseményről tudósítanak rövid, tömör bejegyzésekben, melyben

éppen friss fejlemények várhatóak. A bejegyzések gyors megjelenése és linkek mentén történő összekapcsolása azonban zavart kelthet az olvasóban az ok-okozati viszonyokat tekintve.

A **hiperbola** a sajtó kedvelt eszköze, melynek célja legtöbbször a kattintásgenerálás vagy egy bizonyos esemény, illetve szereplő a valóságosnál pozitívabb vagy negatívabb színben való feltüntetése. Remek példa az **ellipszis és** a **hiperbola** együttes meglétére az alábbi cím:

„Ilyen szörnyűség még soha nem történt sípályán”.

Ilyen szörnyűség még soha nem történt sípályán (origo.hu)

A „*szörnyűség*” kiderítéséhez meg kell nyitnunk a cikket, amelyből kiderül, bár valóban lovak okoztak némileg veszélyes helyzetet egy sípályán, *„az esetnek szerencsére nem volt sérültje”*, így a cikk egyértelműen **manipulatív**, a cím **túlzó**.

A **túlzás** gyakran a csoda ígéretével párosul, a manipulatív állítás azt ígéri, hogy valamely problémára azonnal, tökéletes megoldást kínál. Ezt általában **totális állítások**kal, **általános névmás**ok használatával éri el:

„4 ősi mantra, amely megoldja minden problémád”.

4 ősi mantra, amely megoldja minden problémádat | Csillagmag

Kérdőíves kutatásom megerősítette a túlzás hatásosságát, a 13. kérdésben – a pontszámok alapján – a túlzást tartalmazó cím került az első helyre.

A manipulatív cikkek körében **Veszelszki**nél külön csoportot képeznek azok a címek, amelyek valamilyen **listá**t vetítenek előre, számot tartalmaznak. A listák könnyebben áttekinthetőek, rendszerezettebbek, ezért lehetnek kecsegtetőek az olvasók számára.

Az **ismétlés** kapcsolatban állhat az **argumentum ad nauseam** nevű **érvelési hibá**val, amely „rosszullétig érvel”, addig ismétel egy érvet, amíg az olvasó azt el nem hiszi. Amennyiben csupán egy-egy szót ismételnek az adott szövegben, annak **nyomatékosító** szerepe lehet. A **halmozás** – például a jelzők esetében – gyakori a sajnálat- vagy félelemkeltésre épülő címeknél:

„Szörnyű: barnás, lárvákkal teli víz folyik a csapokból Berettyóújfaluban – videó”

Barnás, lárvákkal teli víz folyik a csapokból Berettyóújfaluban - Blikk

„*A szembeállítás voltaképpen a hamis dilemma módszerét alkalmazza. Úgy tüntetünk fel két jelenséget, fogalmat, dolgot, hogy egymás mellé helyezzük, ezáltal egymástól való eltérésüket hangsúlyozzuk.”*[19] **Kontraszt**nak tekinthetjük azt is, amikor a saját oldalunkról és az ellentétes oldalról beszélünk: az egyiket alapvetően pozitívnak a másikat pedig negatívnak beállítva. Látható, hogy a **csoportképzés**kor is gyakran alkalmazzák az **ellentét**ezés eszközét, amely egyúttal ebben a példában **ismétlés**sel is párosul:

„A mi közönségünk nem a markukat tartó, segélyeken élő emberek (…) A mi közönségünk az a dolgos középosztály, amely vállalkozik (…)”.

Gyöngyösi Márton: Le kell rakni a jobboldali politika alapjait Magyarországon - Alfahir.hu

A **hasonlat** és a **metafora** alapvetően ugyanarra a két manipulációs eszközre épít. Egyrészt – ahogy azt Árvay is említette – a képszerűség, a nyelvi kreativitás miatt a perifériás befogadás kerül előtérbe, másrészt akkor lehet különösen félrevezető, ha a fogalmi és a képi oldal között valójában nincs meg a szükséges közös jegy, a befogadó azonban nem fordít figyelmet ennek felderítésére, ezért összekapcsolódónak érzi a fogalmi és a képi oldalt. A hasonlat és a metafora így a **hamis montázs** alesetének tekinthető. A **megszemélyesítés** célja gyakran a lejáratás, az irónia, a gúny kifejezése, a befogadó érzelmeire hatást erősítheti.

„Dávid és Góliát: felpofozza a GVH a TiKTokot”

Dávid és Góliát: felpofozza a GVH a TiKTokot - Economx.hu

A fenti példában – a megszemélyesítés és a metafora mellett – Dávid és Góliát alakját is **evokál**ja a cím. A **proverbiumok** használata, az idézetekre való rájátszás, irodalmi, történelmi alakok feleleventése hatásos eszköz lehet, azonban ellenérzést is kiválthat. A pozitív hatás oka, hogy segítségükkel az adott szöveg figyelemfelkeltőbbé válhat, illetve a kommunikátor intelligensebbnek, műveltebbnek, emiatt pedig hitelesebbnek tüntetheti fel magát. Fontos azonban, hogy bizonyos helyzetekben a túl távoli utalások gúnyosan hathatnak, ahogyan a mellékelt **kérdőív**ben például a *„Rothschild bácsiként adakozik a főváros”* kitalált cím nem bizonyult meggyőzőnek.

Ahogy arról **Nádai** ír, a **proverbiumok** megjelenésének gyakori módja az „elferdítés”, a **persziflázsok** létrehozása. *„Keletkezésük célja, hogy a rögzült tartalmakat új megvilágításba helyezze, megkérdőjelezze, a közhelyes szókapcsolatokat időszerűvé tegye.”*[20] Például:

„Sánta Kutya rangadó”.

Sánta Kutya rangadó (nepszava.hu)

Irodalmi műből, illetve filmből vett idézetre találunk példát az alábbi bulvárlapból származó szövegben:

„Volt két idegen, aki hirtelen...” – utalás *A szépség és a szörnyeteg* című filmre.

„József Attila szavaival élve: az igazat mondja, ne csak a valódit!”

Krausz Gábor kérése a fogadatlan prókátorokhoz: “Az igazat mondd, ne csak a valódit!” | BorsOnline

Ebben az esetben a Disney-film említése kedves gyermekkori emlékeket idézhet fel, így az **evokáció** egyfajta *kapcsolóként* működhet, az adott eseményt a befogadó összekapcsolhatja egy

szép emlékével, holott a kettőnek nincs köze egymáshoz, míg a József Attila-idézet egyértelműen a hitelesség és a műveltség látszata miatt szükséges.

A legtöbbet használt költői kép a **metonímia**, amely alapvetően nem manipulatív. A veszély abban rejlik, ha a befogadó nem ismeri fel a metonímia alkalmazását. Például, ha az alábbi esetben az olvasó úgy értelmezi a sorokat, hogy valóban Brüsszel mint város vagy annak vezetése lesz elnézőbb, és nem az ott ülésező Európai Parlament. A metonímia abban az esetben az információ elhallgatásának (nem csak Brüsszel, hanem az egész Európai Parlament) és az **ellenségkép** létrehozásának eszközévé válhat.

„Vestager szerint távozásuk után sem lesz elnézőbb Brüsszel Orbánékkal."

Vestager szerint távozásuk után sem lesz elnézőbb Brüsszel Orbánékkal (szabadeuropa.hu)

II. 2. 4. 3. Stílus, műfaj

Az előző pontokban már említettem néhány stíluseszközt, most átfogóbban vizsgálom a stílust kialakító tényezőket, és azok manipulációs hatását. A legfontosabb a **tegezés-magázás** kérdése, ehhez kapcsolódóan az **igék ragozása**; a **generikus** és **epizodikus mondatok** és újdonságként a **műfaj** mint manipulációs eszköz.

Ahogyan **Bártházi** is beszámol róla, a tegeződés használatakor azt feltételezzük, hogy – a **nyelvi udvariasság** szabályait betartva – aki tegez minket, az velünk hasonló korú, ezzel máris egy csoportba tartozónak érezhetjük magunkat a kommunikátorral.

A tegeződésre az alábbi címben láthatunk példát:

„Nem hiszed el, mi mentette meg a világhírű magyar artista életét".

Nem hiszed el, mi mentette meg a világhírű magyar artista életét - Metropol

Ez esetben a tegeződés együtt jár a pletykákból ismert *„Nem hiszed el"* szófordulattal, mely a bulvársajtó által gyakran használt elem. Ezzel a címben egyfajta bizalmaskodó hangnem is megjelenik.

A **csoportképzés** másik gyakran használt technikája a **többes szám első személyű ragozás.** A módszer kivételes manipulatív ereje abban rejlik, ahogy **Bártházi** is rámutat, hogy a ragozásnál érzékeltetett „mi", amelybe a befogadó és a kommunikátor egyaránt beletartozik, nincs pontosan meghatározva, az olvasó értelmezésén múlik, éppen ezért nevezi ezt **Síklaki** *nyomán „többes szám első személyű definiálatlan inkluzív »mi«-nek"*. Ez a fajta ragozás csökkenti a távolságot a kommunikátor és a befogadó között, így a **személyesség látszatához** szintén hozzájárul.

„Védjük meg közösen a rezsicsökkentést! (Videó)”

HAON - Védjük meg közösen a rezsicsökkentést! (Videó)

A ragozásnak önálló kérdést szenteltem a **kérdőív**ben. A kitöltők többsége a többes szám első személyű igeragozást vélte a leginkább figyelemfelkeltőnek. A legkisebb hatásúnak a legtöbben az általános alannyal megfogalmazott felszólítást választották. Már sok szó esett a tegeződés pozitív hatásáról, a **kérdőív**ben azonban az egyik válaszadó kiemelte: *„A 10-es kérdésnél az indokolatlan tegezés valóban hatással volt rám, bár ellenkező hatást váltott ki, szóval meggyőzni egyáltalán nem győzne meg.”* Ez rávilágít arra, hogy a csoportképzési technikák kivételesen fontosak, azonban lényeges, hogy a használók tisztában legyenek a célközönséggel, és ügyeljenek arra, hogy a csoportképzés során ne lépjék túl a nyelvi udvariasság kereteit.

A **felszólítás** cselekvésre készteti a befogadót, ezzel azt hiteti el vele, hogy van hatalma az adott kérdésben dönteni, változtatni, ezt a fajta hozzáállást a befogadó pozitívan értékeli. Erre számtalan példát láthatunk:

„Vigyázzunk, kinek mit mondunk!”

Vigyázzunk, kinek mit mondunk! - Blikk

„5 diétás tévhit, aminek nem szabad bedőlni”

5 diétás tévhit, aminek nem szabad bedőlni (marieclaire.hu)

„Ezeket nem hagyhatod ki - A 10 legjobb szamuráj játék, ami létezik”

Leet | Ezeket nem hagyhatod ki - A 10 legjobb szamuráj játék, ami létezik

A nyelvi udvariassággal kapcsolatban **Dr. Alberti Gábor az interjúban** megjegyzi, hogy *„Az udvariasság, ha egy nagyon nyers logikával néznénk, akkor hazudozások tömege, mégsem feltétlenül negatív. (…) Lépten-nyomon, ha ebbe a nyelvi szövedékbe finoman, mikroszkóppal belenézünk, akkor azt tapasztaljuk, hogy alig-alig van olyan, hogy na, itt az információ, én ezt szépen, egyszerűen, világosan átadom.”*

A **személytelen szerkezet**eket általában a **mi – ők szemlélet** kialakításakor használják a sajtóban manipulatív szándékkal. A többes szám első személyű ragozáshoz hasonlóan homályossá teszik a közlést, mivel a „mi”-hez hasonlóan az „ők” sincs pontosan behatárolva. Így a sajtótermék nem számonkérhető, mivel nem tudhatjuk, hogy az adott közlés pontosan kire vonatkozik. Használják még forrásra való hivatkozáskor is, amikor szintén támadhatatlanná válik az adott cikk egy-egy hamis információ közlésekor. A meg nem nevezett forrás esetében is a manipulációs stratégia hasonlóságot mutat a pletyka jellemzőivel. Szintén felelősséghárító szerepe van a -hat/-het képzős igével megfogalmazott állításoknak.

Az igék használatához kapcsolódik a **thematikus szerepek** kiosztása, amely szintén manipulatív eszköz lehet. A **patiens**et a befogadó hajlamosabb „szenvedő” félként beállítani, akinek nincs felelőssége, ezzel szemben az **ágens** cselekvőként negatívabb színben tüntethető fel. **Trew** elemzéséhez hasonlóan én is összevetettem két diáktüntetésről szóló cikket, a felsőben arányaiban többször állítják be a diákokat **ágens**ként, míg az alsóban inkább a **patiens**i szerepben észlelhetőek:

Agresszív tüntetők tomboltak a Karmelitánál, a rendőrségnek ismét könnygázt kellett bevetnie

Agresszív tüntetők tomboltak a Karmelitánál, a rendőrségnek ismét könnygázt kellett bevetnie - Mandiner

„Mikor sikerült bizonyos részeken áttörniük, már rohamrendőrökkel találták szemben magukat, itt alakult ki először komolyabb dulakodás, és a rendőrök könnygázt és tonfát, vagyis gumibotot is bevetettek. Itt történt meg az is, hogy a rendőrök berántottak pár embert a kordonsor mögé, és hátul a földre teperve megbilincselték őket.”

Telex: TASZ: A rendőrök követtek el súlyos erőszakot, nem a tüntetők

Manipulatív eszközök lehetnek még a generikus állítások. *„A generikus mondatok az emberek hétköznapi tapasztalataiból eredő általánosítások, amelyeknek fontos tulajdonsága, hogy megengednek kivételeket.”*[21] Viszont az, hogy kivételeket tartalmazhatnak, egyáltalán nincs nyelvi módon jelölve az adott mondatban. A **generikus állítás**ok hasonlítanak az **ellipszis**t tartalmazó mondatokra, mivel egy-egy időhatározó vagy módosítószó beépítésével általában korrekt mondatokat szerkeszthetünk belőlük.

Ha a generikus mondatok kerülnek túlsúlyba egy szövegben, akkor az tudományosnak, tárgyilagosnak hat, míg az epizodikus mondatok használata a közvetlenség, a személyesség érzetét kelti a befogadóban. **Generikus állításokat** találhatunk például ebben a cikkben:

„A jól elkészített smink kiemeli a viselője szépségét, és elfedi az esetleges tökéletlenségeket, már amennyiben vannak. A smink elképesztő átváltoztatásokra is képes, de fiatalít is, ahogy az az alábbi videóban is látható.”

Lenyűgöző átalakulás: fiatalabbá és üdébbé vált a smink segítségével (life.hu)

Epizodikus mondatokra láthatunk példát az alábbi írásban. (Alapvetően az epizodikus mondatok kerülnek túlsúlyba, ha a cikkben laikus megszólaló nyilatkozik.)

„Nekem a legelső élményem egy nagyon durva dolog volt.”

„Ők nem tudnak szaporodni, ezért elvették az én magzatomat” – megműtötték az űrlények, állítja az ufóvadász magyar nő | BorsOnline

A fenti cikkben is tapasztalható, hogy – éppen a személyesség miatt – az epizodikus mondatokat hitelesebbnek érezhetjük, ezért a félelemkeltésben szintén szerepük lehet.

A **műfaj** is manipulációs eszközként szolgálhat, ahogyan azt **Dr. Alberti Gábor** is megfogalmazta az **interjú**ban. A **támogatói cikk** azért lehet manipulatív, mert *„nem látszik rajta, hogy reklám”.* A valódi szerző elrejtése mellett – amelyet már érintettünk – megszövegezésével, tárgyilagosságával, a számszerű adatok meglétével, esetleg magas beosztású vagy képzett szakemberek megszólaltatásával azt a látszatot kelti, hogy tényközlő sajtóműfajjal van dolgunk, miközben valójában a hirdetés egyik sajátos formájával állunk szemben. Az interjút hitelesebbnek érezzük, hiszen egy valóságos kommunikációs helyzetet mintáz. Az újságíró itt többször olyan kérdéseket tesz fel, amelyeket mi magunk is feltennénk az adott közszereplőnek hasonló helyzetben, így a vele való azonosulás könnyebbé tehető. Az interjú akkor válhat manipulációs eszközzé, ha valójában a kérdező oldaláról nincs olyan szándék, hogy saját következetesség-szűrőjén átfuttassa az interjúalany által mondottakat, és esetlegesen szembesítse az interjúalanyt az ellentmondásokkal. Célja nem az információszerzés az interjúalanytól, hanem az interjúalany által hangoztatott álláspont megerősítése. Ezt a sajtóban gyakran **„alákérdezésként”** azonosítják. **Szalai Kornélia** hozzáteszi, manipulatív eszköz lehet még az **interjúalanyok kiválasztása** is. Például: ha egy adott sajtótermék csak egy bizonyos politikai nézeteket valló alanyokat hív be interjúra, akkor *agyonhallgatást* valósíthat meg a másik oldallal szemben. Az interjú manipulációs szándékának bizonyítása szinte lehetetlen feladat, mivel itt az újságíró szándékait kellene ismerni.

II. 2. 4. 4. Preszuppozíciók

Árvay szerint a **preszuppozíciók** használata azért lehet manipulatív, mivel ha hamis előfeltevéssel használják őket, a befogadóval tudat alatt hamis állítást fogadtatnak el. A preszuppozíciós eszközöknek több csoportját is megkülönböztethetjük, így a **határozott névelő** használatát, a **faktív igéket**, a **középfokú mellékneveket** és az **összehasonlítás** látszatát keltő kifejezéseket.

A határozott névelő használata különösen generikus állítások megfogalmazásakor, illetve tekintélyérvre hivatkozáskor gyakori, a kettő sokszor együtt tapasztalható, ahogy az alábbi címben is láthatjuk:

„A tömeges kihalás szélén vagyunk a tudósok szerint, megdöbbentő előrejelzés borzolja a kedélyeket”

A tömeges kihalás szélén vagyunk a tudósok szerint, megdöbbentő előrejelzés borzolja a kedélyeket | Promotions.hu

A *„tudósok”* kifejezés a határozott névelővel együtt használva azt fejezi ki, hogy az összes tudós egyetért ezzel. A nyelvhasználat ebben az esetben akár hibásnak is tekinthető, de mindenesetre manipulatívnak. Ha tisztességesen akarunk hivatkozni, akkor a következő alakot alkalmazhatjuk: *„egyes tudósok szerint”*.

A manipuláció talán leggyakoribb fajtája a **faktív igék** használata, amelyek magukban foglalják, hogy az így kifejezett információ igaz. Ilyenek például: *„bevall, tud, ismer, rájön, sajnál, megállapít, rámutat, igazol”*. Az alábbi példában a *„megállapították”* faktív ige, egyben személytelen szerkezet is, a cím pedig félelemkeltő:

„A színésznő nem volt eszméleténél, amikor kórházba szállították, később pedig megállapították, hogy több csontja is eltört, ezért műteni kellett.”

Szörnyű autóbaleset áldozata lett a népszerű színésznő új évkor: elgázolták - Blikk

A **modulánso**k esetében megfigyelhetjük a *kettős minősítésű lexika* használatát. A pozitív oldalhoz – általában a faktív igékhez hasonlóan működő – *„bizonyára, kétségkívül, minden bizonnyal, egyértelműen”* szavak, míg a negatív oldalhoz az *„állítólag, feltehetőleg, vélt, úgynevezett”* kifejezések tartoznak. Az utóbbiak – a lejáratás mellett – alkalmasak arra, hogy bizonyos kijelentésekért a sajtóterméknek ne kelljen felelősséget vállalnia.

„Mia Goth állítólag fejbe rúgta az egyik háttérszínészt az új horror forgatásán, beperelték a színésznőt.”

Mia Goth állítólag fejbe rúgta az egyik háttérszínészt az új horror forgatásán, beperelték a színésznőt - Mafab.hu

Az ilyen modulánsokkal használt kijelentéseket azonban a befogadók gyakran eleve igaznak ítélik. Ráadásul, ha például a fenti címben jelzett színésznő védekezni kezdene az ellene felhozott vádakkal szemben, az sokszor mentegetőzésnek tűnhetne, így a „vádlott” tehetetlen helyzetbe kerülne. Hasonlóan alkalmasak az **értékelő, minősítő szavak** arra, hogy objektív igazságoknak látszó állításokat nyilatkoztassanak ki a segítségükkel anélkül, hogy bármilyen felelősség terhelné az adott sajtóterméket. (Főleg szakértők esetében nem tulajdonítanak a befogadók nagy jelentőséget ezeknek a kifejezéseknek.)

„Zsiday Viktor: Szerintem tökre veszélyben vagyunk.”

https://rtl.hu/gazdasag/2024/01/13/zsiday-viktor-bajban-vagyunk-koltsegvetes

A fenti kijelentést sokan úgy értelmezhetik, hogy „egyértelműen veszélyben vagyunk”, bár a „tökre” szó használata egyesek számára hitelteleníthetí a közlést**. Dr. Alberti Gábor** az interjúban a minősítést kifejező szavak kapcsán megjegyzi, amikor azt mondjuk: *„»Szerintem Mari megcsalja a férjét.« Abban a pillanatban tulajdonképpen nem mondtam semmit. Jogilag semmit*

nem mondtam. De mégis mondtam valamit, mert a másiknak az elméjébe bekerül az információ, és lehet, hogy úgy meséli tovább már egy harmadik félnek, hogy »tehát Mari megcsalja a férjét«". A kutató kiemeli, hogy a legbiztosabban akkor jelentünk ki egy információt, ha semmilyen minősítő szót nem használunk.

A **középfokú melléknev**ek használata és a segítségükkel kifejezett összehasonlítás alapvetően nem manipulatív, akkor válik azzá, ha az előző állapot, amelyhez hasonlítunk, valójában nem létezett. Kérdőíves kutatásom eredményeiből egyértelműen látszik, hogy a *„fontosabb, mint valaha"* szerkezet erős figyelemfelkeltő hatással bír *(12. kérdés).* Az alábbi mondatot olvashatták a kitöltők: *„Magyar tudósok szerint az atomenergia most fontosabb, mint valaha a környezetünk megóvása érdekében".* Ez a kijelentés alapvetően nem manipulatív, két esetben válhat azzá. Egyrészt, ha az állítás önmagában nem igaz, tehát volt már olyan időszak, amikor az atomenergia fontosabb volt, mint most, esetleg napjainkban egyáltalán nem fontos az atomenergia. Másrészt, ha eddig egyáltalán nem volt fontos az atomenergia, mivel a *„fontosabb, mint valaha"* azt sugallja, hogy a témának már eddig is kiemelt jelentősége volt. Az alábbi címről is csak hosszas mérlegelés után lehetne eldönteni, hogy vajon manipulatív-e. Nehezíti a helyzetet, hogy a *„jó"* kifejezésnek nincsenek konkrét jelentésbeli határai, a befogadó értelmezésére van bízva, mit értékel „*jó"*-nak:

„Szijjártó Péter: a magyar–szlovák kapcsolat jobb, mint valaha".

https://infostart.hu/belfold/2023/12/20/szijjarto-peter-a-magyar-szlovak-kapcsolat-jobb-mint-valaha

Árvay megemlíti a középfokú mellékneveknek a **„még" fokozószó**val történő együttes használatát.

„Magyarország szerepe még fontosabb lett a NATO innovációs tevékenységében."

https://honvedelem.hu/hirek/magyarorszag-szerepe-meg-fontosabb-lett-a-nato-innovacios-tevekenysegeben.html

A fenti cím – az előzőhöz hasonlóan – csak akkor manipulatív, ha Magyarország szerepe eddig nem volt fontos az innovációs tevékenységben.

Gyakori manipulatív eszköz a **kérdés** használata, különösen, ha az adott kérdés túl sok információt tartalmaz. Ekkor **Aczél** szerint a kérdés *„szuggesztív állításként"* működik, és mivel túl sok információt közöl, a befogadó hajlamos inkább az abban megfogalmazott álláspontot elfogadni, mint külön energiát fordítani arra, hogy esetleges ellenvéleményt alakítson ki.

„Mit gondol, a Fideszben miért az a módszer, ha valakit karaktergyilkosságra ítélnek, hogy összegyurcsányozzák, azaz a plakáton mellé rakják a DK elnökét?"

https://24.hu/belfold/2023/10/31/dobrev-klara-orban-viktor-ner-ellenzek-interju/

Ez a kérdés főleg egy újságíró részéről manipulatív, mivel már a kérdéssel azt állítja, hogy ezen módszer létezik, csupán a háttér megvilágítását kéri az interjúalanytól. A **kreatív szóalkotás** egyik kivételes példájára, a **köznevesülés**re és az ebből történő **igeképzés**re láthatunk példát az *„összegyurcsányozzák”* kifejezés kapcsán. Méregszóként funkcionálhat a *„karaktergyilkosság”* kifejezés.

A fenti négy nagy kategória mellett még számtalan egyéb preszuppozíciós eszköz működését tapasztalhatjuk a médiában. Az **összehasonlítás** és a **faktív igék egyfajta ötvözete** a *„felértékelődött*” és ehhez hasonló kifejezések használata, ahogyan azt szintén a kérdőív 12. kérdésében láthatjuk. A *„felértékelődött”* szóban szerepel, hogy amit a segítségével megfogalmazunk, az már eddig is létezett. Hasonló funkciója lehet az **időhatározó-szóknak** is:

„Tovább lassul az élelmiszerárak globális emelkedése”.

Tovább lassul az élelmiszerárak globális emelkedése | AGROKÉP (vg.hu)

A cím azt sugallja, hogy az élelmiszerárak emelkedése már eddig is lassult, most csak *„tovább lassul”*. Ezek a példák szintén csak akkor manipulatívak, ha az általuk sugallt állítások hamisak.

II. 2. 5. Hibás érvelés

A szakirodalomban sokan foglalkoznak a reklámokban megvalósuló hibás érvelési technikákkal, ezeket az elméleteket szeretném ebben a részben az internetes sajtótermékekben megjelenő cikkekre kiterjeszteni.

Főleg politikai tárgyú cikkek esetében gyakori a **személyeskedés**, melynek lényege, hogy racionális, objektív állítások igazságát azzal akarják bizonyítani vagy cáfolni, hogy az őket közlőket minősítik. Egy tényszerű állítás igazsága ugyanakkor természetesen nem függhet össze azzal, hogy ki a kommunikátor. Ráadásul a személyeskedve minősítő kijelentések igazságtartalmát gyakran nehéz objektíven alátámasztani, mivel érzésekről, személyiségjegyekről beszél, amelyeket csak beható pszichológiai vizsgálat tárhat fel. Például a *„csókos barátai”* azonosítás erősen személyeskedő az alábbi cikkben:

https://nepszava.us/bartus-laszlo-valasza-bayer-zsoltnak/

A személyeskedés szélsőséges formái: a **„démonizálás”** és a **„dehumanizálás”**, ez utóbbit leggyakrabban a *„féreg”* szó metaforikus használatával érik el:

„Ti még a Sátánnak is túl férgek vagytok”.

Pankotai Lili üzent a hatalomnak: Ti még a Sátánnak is túl férgek vagytok (444.hu)

Az alábbi cikk szerzője ellen például az érintett sajtópert is nyert:

https://magyarnemzet.hu/belfold/2020/04/a-szabo-timea-nevu-organizmus-tudomanyos-jellemzese

Gyakran alkalmazott technika a **félelemkeltés**:

„Veszélyben vannak a gyermekeink: ez a betegség hódít most, így védd ki”.

Veszélyben vannak a gyermekeink: ez a betegség hódít most, így védd ki | BorsOnline

Különösen gyakori félelemkeltéskor a gyerekekre való hivatkozás és a felszólítás használata, mert így – a betegség okozta pánikon túl – a befogadóban az is felmerülhet, hogy ha nem védi meg a gyermekét, valójában rossz szülő, azaz sérül a homlokzata. **Szalai Kornélia** arról beszél az interjúban, hogy a sajtóban megjelenő félelemkeltő hírekben az olvasók valójában saját frusztrációikat vezetik le, hasonló okból olvasnak krimit. Ezenkívül azt is kiemeli, a befogadó ekkor arra gondolhat, *„hú, de jó, nem mi lettünk ennek a gyilkosságnak az áldozatai”*. Ezt az álláspontot erősíti a balesetről, bűnügyekről szóló hírek iránti nagy érdeklődés, például az egyik bulvárlap külön rovatot indított *„horrorbaleset”* címen (https://www.blikk.hu/horrorbaleset-39419).

S**ajnálatkeltés**kor, ahogyan **Szalai Kornélia** is megjegyezte, *„átélhetjük azt, hogy mi milyen jó emberek vagyunk”*. A sajnálatkeltő állítások a befogadó társadalmi felelősségérzetére hatnak, és kiemelt szerep jut bennük a cikkhez társított **kép**eknek, amelyek gyakran kóbor állatokat, nehéz helyzetben lévő gyerekeket ábrázolnak. Amennyiben az olvasó nem kattint rá az adott cikkre, feszültség keletkezhet benne, azt gondolhatja, hogy ő nem elég fogékony a társadalmi problémák iránt, ismét a homlokzatát érezheti veszélyben. Tipikus példát láthatunk a sajnálatkeltésre a következő cikkben:

„Szülés után derült ki a szörnyű diagnózis: Minden napunkat úgy éljük, mintha Hannának az utolsó lenne”.

Szülés után derült ki a szörnyű diagnózis: Minden napunkat úgy éljük, mintha Hannának az utolsó lenne | BorsOnline

Tekintélyérv alkalmazásakor azzal győzi meg a kommunikátor a befogadót egy állítás helyességéről, hogy azt egy, a témában jártas szakértő is igazolja. A tekintélyérv leginkább akkor manipulatív, ha a szakértőként beállított személy valójában nem is szakértő, ebben az esetben a valódi kommunikátor elhallgatásához fűződő manipulációs stratégia valósul meg, azonban a szaktekintélyre való hivatkozás enélkül is manipulatívnak számíthat. Egyetlen szakértő véleménye, ugyanis még nem feltétlenül bizonyítja az adott állítás helyességét, a szakértő is alkalmazhat érvelési hibákat, sőt, konkrét tévedéseket is kijelenthet. Ráadásul azt sem lehet tudni, hogy az

elmondott álláspont mennyire a saját gondolata, milyen mértékben igazítja érdekekhez a mondandóját. Az is megtörténhet, hogy a „szájába adnak” olyan tartalmat is, amelyet valójában ki sem mondott. Ez utóbbi főleg az álhíreknél gyakori. Az alábbi cikk kiválóan leleplezi egy tudós kutatását, amely személye és beosztása miatt sokak számára hitelessé válhatott, miközben valójában a szakma általános vélekedése szerint, nem történt nagy „felfedezés”:

https://index.hu/techtud/2019/10/12/az_emberi_koponya_az_aranymetszes_szabalyat_koveti/

A tekintélyérvhez hasonlít a **közvélekedésre való hivatkozás**, melynél azzal érvelünk, hogy az adott állítás azért helyes, mert az emberek többsége helyesnek gondolja.

A **hamis ok-okozat** talán a leggyakoribb érvelési hiba, amikor úgy tüntetjük fel, mintha két állítás között kapcsolat lenne, pedig a valóságban nem függenek össze. Ezt elérhetjük a kötőszók túlzott használatával, de manipulatív lehet bizonyos kötőszók elhagyása is, mivel az egymás után írt mondatok között a befogadó általában igyekszik valamilyen logikai kapcsolatot keresni. A hamis ok-okozaton belül az *„együtt, tehát miatta”* típusú érveléskor azért ítélünk összetartozónak két eseményt, mert azonos időben vagy azonos helyen történt, hasonlóan az *„utána, tehát miatta”* típusú érveléshez, amikor az időbeli egymásutániságot úgy állítjuk be, mintha ok-okozati viszonyt is jelentene. Például a koronavírus terjedését összefüggésbe hozták az 5G-hálózatokkal, mert a magasabb 5G-lefedettségű területeken (amelyek jellemzően a nagyvárosok), magasabb volt a COVID-esetek száma. Erről például itt olvashatunk beszámolót:

https://azonnali.hu/cikk/20200911_mik-igazak-a-koronavirussal-kapcsolatos-alhirekbol

A **régiségre, újdonságra hivatkozás**kor azért tartja a kommunikátor igaznak az adott állítást, mert újdonság kapcsolódik hozzá, vagy mert „régen is így volt”.

„Régen megvoltunk online trófeák nélkül is - mitől lettek olyan népszerűek?”

Az achievementek és trófeák pszichológiája - iPon - hardver és szoftver hírek, tesztek, webshop, fórum

A kérdésben bujtatottan benne van, hogy az online trófeák nem is olyan szükségesek, ha régen is megvoltunk nélkülük.

Jellegzetes hibás érvelési technika még a **hamis dilemma**, amely sok lehetséges nézőpontot elfed, és általában úgy állít be egy adott problémát, hogy ott csak kétféle választás lehetséges. Igazán szemléletes az alábbi példa egy „Két lehetőség van csak!” nevű hozzászólótól:

„Két lehetőség van csak!

Vagy mi döglünk meg magyarok, és az egyesült európai államokba beolvadunk, vagy az Ukrajnának nevezett összetákolt, összelopott, [itt még következnek méregszavak] (…) országnak lesz annyi (…).”

Miért is ment Alex Soros Ukrajnába? - PestiSrácok (pestisracok.hu)

Kutatásomban a hamis dilemma különböző megfogalmazási módjainak hatásosságát is vizsgáltam. A kérdőívben talán ezen kérdésre érkezett válaszok mutatták a legnagyobb változatosságot. A pontszámokat nézve az első helyen két cím osztozik. Az egyik világos következtetést fogalmaz meg a *„ha”* szó felhasználásával, a másik pedig a *„rajtunk áll”* felszólítással fejt ki erőteljes hatást. (***Lásd 11. kérdés)***

A kérdőívben fiktív politikai személy példáján keresztül vizsgáltam az egyes érvelési hibák hatékonyságát. Az eredmények azt tükrözik, hogy a kitöltők a félelemkeltésre és a hamis dilemmára építő címet tartották a leghatásosabbnak, ezt szorosan követte a tekintélyérvet említő mondat. Érdekes módon a legtöbben a legkevésbé meggyőző kategóriába helyezték a közvélekedésre építő címet, ez azt mutatja, hogy a válaszadók kezdenek tudatosabbá válni ezen manipulációs stratégiával szemben. Az újdonságra való hivatkozás sem bizonyult hatékonynak, ez a cím a pontszámokat nézve az utolsó helyre került. (***Lásd 14. kérdés)***

III. Összegzés

III. 1. Az alkalmazott módszerek tükrében

Pályamunkámban először meghatároztam a **befolyásolás, megtévesztés, meggyőzés** és **manipuláció** fogalmait, kiemelve, hogy a manipuláció a megtévesztés egyik fajtájának tekinthető. Ezután kísérletet tettem arra, hogy Árvay Anett a reklámszövegekre alkalmazott négy manipulációs stratégiáját kiterjesszem az internetes sajtóban található cikkekre. Emellett a négy stratégiát kiegészítettem egy ötödikkel, melyet a *„valódi kommunikátor elhallgatásaként”* neveztem meg. Az Árvay felosztásában harmadikként szereplő, nem hibás, de félrevezető nyelvi elemek kategóriáját pedig **kibővítettem**, és négy altípust különítettem el. Mindezen manipulációs stratégiák meglétét konkrét, a sajtótermékekből kiemelt, **saját gyűjtésemből** származó példákkal, és időnként **Dr. Alberti Gábor** nyelvészeti tanszékvezető, valamint S**zalai Kornélia** gazdasági újságíró megszólalásaival támasztottam alá.

A szókészletet vizsgálva a **többértelműség**ben rejlik az egyik legnagyobb manipulációs potenciál. A sajtóban bizonyos szavakat kiterjesztett jelentéssel használnak, illetve egyes kifejezéseket összemosnak. Alkalmaznak erényszavakat és méregszavakat, amelyek azonosulást vagy elutasítást váltanak ki a befogadóból. Hasonlóan fontos – a stílushoz is kapcsolódó eszköz – a terminusok alkalmazása, melyeket leggyakrabban a tekintélyérvvel összefüggésben használnak a szerzők. A költői eszközök terén az **ellipszis** jellemző a címekben, a **metaforát** pedig gyakran alkalmazzák személyeskedő cikkekben dehumanizáló céllal. A **metonímia** jelentős manipulatív eszközzé válhat, ha a befogadó nem ismeri fel a metonimikus viszonyt a fogalmi és a képi oldal között. A stílust, a kommunikátor és a befogadó közötti távolságot jelentősen befolyásolja a **ragozás**, az esetleges **tegeződés**, illetve a **generikus** és **epizodikus mondatok aránya**. A **preszuppozíciós eszköz**ök alapvető jellemzője, hogy egy adott állítás igazságtartalmát sugallják, anélkül, hogy ez a befogadóban tudatosulna. Idetartoznak: **a modulánsok, a faktív igék, a határozott névelő, a középfokú melléknevek** és esetenként **a kérdés** is. Ez utóbbi összefügghet a **hamis dilemmával**, mely a választási lehetőségek szándékos leszűkítését jelenti a befogadó számára. Hasonlóan jelentős érvelési hiba az olvasó **érzelmeire apellálás** (sajnálatkeltés, félelemkeltés), a **személyeskedés** és a **hamis ok-okozati** viszony feltüntetése.

III. 2. A kérdőívre adott válaszokból levont következtetések

Kérdőívemben először felmértem, hogy a kitöltők milyen arányban olvassák a nyomtatott, illetve az internetes sajtót. Várakozásomnak megfelelően 89,5%-uk inkább az internetes sajtótermékekből tájékozódik. Érdekes ellentmondás, hogy a válaszadók 78,9%-a az internetes sajtót érzi manipulatívabbnak, mégis a többség onnan szerzi az információkat. Kimutattam, hogy a laikusok számára a manipuláció mindenképpen olyan megtévesztő cselekedetet jelent, mely esetében a befogadó nincs tisztában a befolyásolási szándékkal, emellett a kommunikátor tárgyként kezeli őt, és alapvetően az érzelmeire hat. A nyelvi elemeket vizsgálva a kérdőívem egyértelműen bizonyította a **multimodális deixis** *(8. kérdés)*, a **félelemkeltés** *(8., 14. kérdés)* és az **ellipszis** jelentőségét *(9. kérdés)*. Ez utóbbival kapcsolatban megállapítottam, hogy az internetes sajtóban a címek figyelemfelkeltő funkciója elsőbbséget élvez a tartalom összefoglalásának szándékával szemben. Ezt **Szalai Kornélia** is megerősítette az interjúban.

A 10. kérdés után egyértelművé vált, hogy a többes szám első személyű ragozás meggyőzőbb, mint a tegeződés vagy az általános alannyal kifejezett állítás. Ennek hátterében vélhetően a csoportképző funkció, illetve a befogadó felelősségérzetére való támaszkodás állhat. A 11. kérdésnél a hamis dilemma árnyalt képet mutatott a hatásosság szempontjából. A 12. kérdés a középfokú melléknevek jelentőségét emelte ki. A 13.-ban főleg stíluseszközök jelentek meg, a válaszok nagy változatosságot mutattak, de a túlzást tartalmazó cím egyértelműen hatásosnak, míg a *„Rothschild bácsis cím”* hatástalannak bizonyult. Fontos kiemelni, hogy a stíluseszközök, ahogyan az evokáció is, pozitív és negatív hatást is kifejthet, illetve a befogadók ellenállóbbá válhatnak egy-egy manipulációs stratégiával szemben. Végül a 14. kérdés – várakozásaimnak megfelelően – rávilágított a tekintélyérv és a félelemkeltés kivételes jelentőségére.

A 15. kérdés feltételekor szándékosan manipulálni próbáltam a kitöltőket. *„A kérdőív bizonyára elgondolkodtatta a sajtó különböző, perifériás befogadói úton okozott manipulációit illetően. Mindezen kérdések megválaszolása után maradt-e még Önben bármi kétely azzal kapcsolatban, hogy a sajtó manipulál?”* A fenti kérdésben több manipulációs stratégiát is alkalmaztam, majd rákérdeztem, hogy manipulatívnak érezték-e, és ha igen, milyen okból. A kitöltők remek érzékkel rámutattak az általam használni kívánt manipulációs technikákra. Egyrészt, ahogy azt az egyik kitöltő leírta: a *„bizonyára elgondolkodtatta kifejezéssel azt sugallja, a többség elgondolkodik rajta, és ezért bennem is azt a hatást kelti, hogy inkább a manipulatív sajtó pártját fogjam*”, mivel, ahogy egy másik válaszoló beszámol róla *„lehetséges, hogy nem érzi*

magát a kitöltő eléggé intellektuálisnak, ha nem tud megfelelő módon válaszolni”. *„A szakszavak használata bizonyos emberek számára szintén manipulatív lehet”* – jegyezte meg egy harmadik kitöltő. *„Csak látszólag hagyott választási lehetőséget, igazából azonban úgy címezte a kérdést, hogy én önkéntelenül is egyetértsek vele.” „A választási lehetőségek között nem volt olyan opció, amely biztosan állítja, hogy a sajtó nem manipulál.”*

Ahogyan a definíció megadásakor is láttuk, a válaszadók nagyon jól ráéreztek intuitív módon a különböző manipulációs technikákra, sőt, egyesek még alapvető nyelvi elemzést is végeztek. A számos manipulációs szándékot taglaló válasz mellett, néhányan nemleges választ is adtak, és meg is magyarázták. Például: *„Mivel köztudott, hogy a sajtó manipulál, ezért az előző kérdés nem manipulatív (nem lehet manipulatív).”* Egy másik válaszadó úgy vélte, hogy *„Nem volt az, mert meghagyta a választás lehetőségét.”* Fentebb láthattuk, hogy az egyik kitöltő éppen azt írta, hogy csak látszólag hagyott választási lehetőséget. Ez is mutatja, hogy a manipuláció sikeressége, illetve az, hogy mit tekinthetünk manipulációnak, nagyban függ a befogadótól.

A válaszadók 70,2%-a ismerte fel a manipulatív szándékot, a korcsoportbeli megoszlások azonban érdekes képet mutatnak. A legfiatalabb, kilencedikes kitöltőknek csupán 60%-a szavazott „igen”-nel, és náluk kiemelkedően magas volt a bizonytalanok száma. Ez azt az általános nézetet erősítheti, hogy a fiatalok alapvetően tapasztalatlanabbak, és emiatt fogékonyabbak a média manipulációját illetően. Olyan olvasata is lehet azonban az eredményeknek, hogy ők sokkal óvatosabban formálnak véleményt, mint a felnőttek, akik közül senki nem választotta a „nem tudom” opciót, ellenben ők érezték legkevésbé manipulatívnak az egyébként annak szánt kérdést. Legnagyobb százalékban (83,3%) a természettudományos profilú osztály ismerte fel a manipulatív szándékot, náluk összesen egy bizonytalan volt. Ez arra az egyébként logikus jelenségre utalhat, hogy az átlagnál jobb racionális gondolkodás fontos lehet, amikor a manipulátor éppen az érzelmeinkre próbál hatni.

További kutatások lennének szükségesek ahhoz, hogy ezeket a hipotéziseket megerősíthessük vagy cáfolhassuk. Hasonlóan rengeteg lehetőséget rejtenek a vizuális típusú manipulatív stratégiák, amelyek a nyelvészet határterületét képezik. Ahogyan **Dr. Alberti Gábor** is kiemelte: *„Az emoji világ meg hasonló, semmi más, mint az írásbeliség pragmatikája. A tipográfiában ugyanazt jelenítjük meg, mint amit a megfelelő intonációs mintázatok produkálnak. A nyelv igazából nem választható el a nyelvnek a közvetítésétől.”* A cikkek esetében főleg a tipográfiai megoldásoknak, a betűszínnek, az oldalon való elhelyezésnek, a tördelésnek, illetve a

képeknek van fontos szerepe, ezek hatását részletesen lehetne akár hasonló kérdőíves kutatással és konkrét példákkal vizsgálni.

Minden elméleti eredmény mellett mégis az a legfontosabb, hogy a manipulációs stratégiákat a befogadók a mindennapi életben is felismerjék, ezt szolgálta a dolgozatban megjelenő számtalan példa is. *„A nyelv veszélyes fegyver”* lehet, de a szavakkal meg is védhetjük magunkat. A hasonló tudományos cikkek, így az OKTV második fordulójára kiírt pályamunkák is, szülessenek bármilyen témában, éppen azt a kritikus, lényeglátó, strukturált gondolkodást fejlesztik, amellyel megóvhatjuk magunkat a manipulatív hatásoktól. A tudományos munkák nemcsak azért jelentősek, mert konkrét elméleteket fejtenek ki, hanem azért is, mert továbbviszik ezt a racionális, érvelő világlátást, amely manapság sajnos sokszor veszélybe kerül éppen a manipulációs stratégiák miatt. Örülök, hogy ennek a világnak egyik apró szeletébe én is bepillantást nyerhettem.

IV. Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. sz. melléklet – Idézett művek jegyzéke
2. sz. melléklet – Felhasznált irodalom
3. sz. melléklet – Egyéni gyűjtés, példák az egyes manipulációs stratégiákra az internetes sajtóból
4. sz. melléklet – A kérdőív
5. sz. melléklet – Interjú Dr. Alberti Gáborral
6. sz. melléklet – Interjú Szalai Kornéliával

1. számú melléklet

Idézett művek jegyzéke

1. A szó veszélyes fegyver – dalszöveg

   Illés együttes : A szó veszélyes fegyver dalszöveg, videó - Zeneszöveg.hu - Ahol a dalszövegek laknak (zeneszoveg.hu)

   Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 12:31

2. 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 6:91. §
   Ptk. (új) - 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (jogtar.hu)

   Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 14:52

3. Megtéveszt.

   A magyar nyelv értelmező szótára (oszk.hu)

   Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 13:48

4. Kétértelmű.

   A magyar nyelv értelmező szótára (oszk.hu)

   Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 15:12

5. Többértelműség.

   http://enciklopedia.fazekas.hu/retorika/Tobbertelmuseg.htm

   Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 17:33

6. Umberto ECO, Branka Le Comte Bogavac: A tudományos kíváncsiságról, a regényírás rejtelmeiről, a szavakról, a jelekről, a nevetésről, az életről és a halálról.

   Lettre 26. szám (1997. Ősz) (oszk.hu)

   Hozzáférés ideje: 2024. 01. 06. 10:36

7. ÁRVAY Anett: A manipuláció és a meggyőzés pragmatikája a magyar reklámszövegekben. In: Általános Nyelvészeti Tanulmányok. Tanulmányok a pragmatika köréből. 20. Szerk. Kiefer Ferenc. Bp., 2003. 12. p.

   https://m2.mtmt.hu/api/publication/22769451

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 21:37

8. JAKUSNÉ HARNOS Éva: A befolyásolás módszereinek változása a média fejlődésének fényében. In: Honvédségi Szemle, 2016. 2. sz. 71. p.

   untitled (mtak.hu)

   Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 21:41

9. BÁRTHÁZI Eszter: Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök a sajtóreklámokban. In: Magyar Nyelv, 2008. 4. sz. 445. p.

   Magyar Nyelv - 104. évf. 4. szám (2008. december) (oszk.hu)

   Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 17:51

10. BÍRÓ Róbert: Tudta-e, hogy a nyelvészek nem csak helyesírással foglalkoznak? Manipuláció a hétköznapokban és a médiában. In: Eötvözet 9. Az Eötvös Loránd Kollégium 9. konferenciáján elhangzott előadások. Szerk. Varga Anikó, Virág Nándor. Szeged, 2021. 40. p.

    eotvozet_009_038-055.pdf (u-szeged.hu)

    Hozzáférés ideje: 2024. 01. 05. 10:11

11. BÁRTHÁZI Eszter: Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök a sajtóreklámokban. In: Magyar Nyelv, 2008. 4. sz. 445. p.

    Magyar Nyelv - 104. évf. 4. szám (2008. december) (oszk.hu)

    Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 18:30

12. ÁRVAY Anett: A manipuláció és a meggyőzés pragmatikája a magyar reklámszövegekben. In: Általános Nyelvészeti Tanulmányok. Tanulmányok a pragmatika köréből. 20. Szerk. Kiefer Ferenc. Bp., 2003. 19. p.

    https://m2.mtmt.hu/api/publication/22769451

    Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 21:59

13. Uo. u. a.

    Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 22:07

14. Uo. 20. p.

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 22:12

15. FALYUNA Nóra: Nyelvi manipuláció az interneten. In: A média hatása a gyermekekre és fiatalokra IX. Szerk. Gabos Erika. Balatonalmádi – Bp. 70. p.

(PDF) Nyelvi manipuláció az interneten (researchgate.net)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 08. 12:04

16. BÁRTHÁZI Eszter: Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök a sajtóreklámokban. In: Magyar Nyelv, 2008. 4. sz. 453. p.

Magyar Nyelv - 104. évf. 4. szám (2008. december) (oszk.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 05. 12:27

17. ÁRVAY Anett: A manipuláció és a meggyőzés pragmatikája a magyar reklámszövegekben. In: Általános Nyelvészeti Tanulmányok. Tanulmányok a pragmatika köréből. 20. Szerk. Kiefer Ferenc. Bp., 2003. 27. p.

https://m2.mtmt.hu/api/publication/22769451

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 10. 14:57

18. MUNK Veronika: Megdöbbentő címadás
Megdöbbentő címadás - Goethe-Institut Magyarország

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 12. 16:41

19. ACZÉL Petra: Médiameggyőzés. In: A. P.: Médiaretorika. Bp., 2012. 90. p.

20. NÁDAI Julianna Orsolya: Sajtó és nyelv egyenlő sajtónyelv? Doktori (PhD) értekezés. Pécs, 2007. 134. p.
Pécsi Tudományegyetem (pte.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 12. 19:51

21. BÁRTHÁZI Eszter: Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök a sajtóreklámokban. In: Magyar Nyelv, 2008. 4. sz. 457. p.

Magyar Nyelv - 104. évf. 4. szám (2008. december) (oszk.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 18:10

2. számú melléklet

Felhasznált irodalom

- ACZÉL Petra: A manipuláció. In: A. P.: Új retorika. Közélet, kommunikáció, kampány. Pozsony, 2009. 198-210. p.

- ACZÉL Petra: Médiameggyőzés. In: A. P.: Médiaretorika. Bp., 2012. 80-92. p.

- ÁRVAY Anett: A manipuláció és a meggyőzés pragmatikája a magyar reklámszövegekben. In: Általános Nyelvészeti Tanulmányok. Tanulmányok a pragmatika köréből. 20. Szerk. Kiefer Ferenc. Bp., 2003. 11-35. p.

- BAJOMI-LÁZÁR Péter: Manipulál-e a média? In: Médiakutató, 2017. XIII./ 4. sz. 61-79. p.

- BALÁZS Géza: Sajtónyelv – médianyelv – médianorma. In: Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei. Tanulmányok a gazdaság- és társadalomtudomány köréből. 2004. Eger, 44-55. p. (Új sorozat; 31. köt.)

- BANCZEROWSKI Janusz: A nyelv mint a manipuláció eszköze. In: Hatalom interdiszciplináris megközelítésben. Szerk. Tóth Szergej. Szeged, 2006. 89-110. p.

- BÁRTHÁZI Eszter: Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök a sajtóreklámokban. In: Magyar Nyelv, 2008. 4. sz. 443-463. p.

- BIRÓ Róbert: Tudta-e, hogy a nyelvészek nem csak helyesírással foglalkoznak? Manipuláció a hétköznapokban és a médiában. In: Eötvözet 9. Az Eötvös Loránd Kollégium 9. konferenciáján elhangzott előadások. Szerk. Varga Anikó, Virág Nándor. Szeged, 2021. 38- 55. p.

– BRETON, Philippe: A beszéd manipulációs technikáinak tömeges használata. In: B., P.: A manipulált beszéd. Bp., 2000. 68-76. p.

– BRETON, Philippe: A manipuláció folytonossága. In: B., P.: A manipulált beszéd. Bp., 2000. 15-29. p

– DOMBROVSZKI Áron: Hogyan értsük a generikus állításokat? In: Adsumus XVII. Tanulmányok a XIX. Eötvös Konferencia előadásaiból. Szerk.: Garai Luca. ELTE Eötvös József Collegium, 2019. 133-147. p.

– Umberto ECO, Branka Le Comte Bogavac: A tudományos kíváncsiságról, a regényírás rejtelmeiről, a szavakról, a jelekről, a nevetésről, az életről és a halálról.

Lettre 26. szám (1997. Ősz) (oszk.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 13:01

– FALYUNA Nóra: Nyelvi manipuláció az interneten. In: A média hatása a gyermekekre és fiatalokra IX. Szerk. Gabos Erika. Balatonalmádi – Bp., 69-75. p.

– Így manipulál a sajtó. https://24.hu/elet-stilus/2011/05/22/igy_manipulal_sajto/

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 22:53

– JAKUSNÉ HARNOS Éva: A befolyásolás módszereinek változása a média fejlődésének fényében. In: Honvédségi Szemle, 2016. 2. sz. 70-82. p.

– JOBST Ágnes: A politikai propaganda és a közélet nyelve. In: J. Á.: A nyelv kisajátítása. Bp., 2010. 7-18. p.

– KAPITÁNY Ágnes – KAPITÁNY Gábor: A sajtó szereposztó hatalma. In.: K. Á. –K. G.: A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei. Bp., 2006. 181-197. p

– KOMÁR Zita: Meggyőző és manipulatív befolyásolási stratégiák a reklámretorika szemszögéből: szalmabáb, hamis dilemma, személyeskedés és egyéb reto-logikai érvelési hibák tettenér(t)ése. In: DMMD Adapter Tanulmányok a digitális marketing, média és design területéről. Szerk.: Csordás Tamás, Varga Ákos. Budapesti Corvinus Egyetem, 2019. 75-96. p.

– KOPCSÁK Róbert: Kritika és annotálás: a kattintásvadászat sűrűsödési pontjai In: Alkalmazott Nyelvtudomány, Különszám, 2023/2. szám, 200. p.

– KÖKÉNYESI Nikoletta: Internetes sajtó – hagyományos sajtó. In: Édes Anyanyelvünk, 2011. 1. sz. 8. p.

– MCQUAIL, Denis: Az objektivitás és annak mérése. In: M., D.: A tömegkommunikáció elmélete. Bp., 2015. 429-435. p.

– MCQUAIL, Denis: Nyomtatott média: a hírlap. In: M., D.: A tömegkommunikáció elmélete. Bp., 2015. 33-38. p.

– Médiabefolyásolás - az új kislexikon. Szerk. Antal Zsolt. Bp., 2015. 154. p.

– MUNK Veronika: Megdöbbentő címadás

Megdöbbentő címadás - Goethe-Institut Magyarország

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 13:34

– NÁDAI Julianna Orsolya: Sajtó és nyelv egyenlő sajtónyelv? Doktori (PhD) értekezés. Pécs, 2007. 134. p. Pécsi Tudományegyetem (pte.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 13:40

– VESZELSZKI Ágnes: Az álhírek extra- és intralingvális jellemzői. In: Századvég, 2017. 1. sz. 51-82. p.
https://www.academia.edu/34168740/Veszelszki_%C3%81gnes_2017_Az_%C3%A1lh%C3%ADrek_extra_%C3%A9s_intralingv%C3%A1lis_jellemz%C5%91i_Sz%C3%A1zadv%C3%A9g_84_51_82

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 14:15

– ZÖLDI László: Ismeretek a sajtóról. In: Általános médiaismeret. Szerk. Zöldi László. Bp., 2007. 35-41. p.

– 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról 46. §

Mttv. - 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (jogtar.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17.

– 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 6:91. §

Ptk. (új) - 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (jogtar.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 13:59

– A szó veszélyes fegyver – dalszöveg.
Illés együttes : A szó veszélyes fegyver dalszöveg, videó - Zeneszöveg.hu - Ahol a dalszövegek laknak (zeneszoveg.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 22:55

– Ekvivokáció. Ekvivokáció – Wikipédia (wikipedia.org)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 21:32

– Kétértelmű. A magyar nyelv értelmező szótára (oszk.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 15. 19:02

– Megtéveszt. A magyar nyelv értelmező szótára (oszk.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 15. 19:28

– Többértelműség. Többértelműség – Wikipédia (wikipedia.org)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 14:02

3. számú melléklet

Egyéni gyűjtés, példák az egyes manipulációs stratégiákra az internetes sajtóból

II. 2. 1. Valódi kommunikátor elhallgatása

Az oldalon fel van tüntetve a szerző helyén a „támogatói tartalom” felirat, a szerzőre vonatkozóan azonban semmilyen információt nem találunk.

https://elektromosauto.hu/hidrogen-hajtasu-jarmuvet-indit-utnak-a-2024-es-dakaron-a-hyse-es-a-toyota/

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 21. 17:31

Névtelen szerzővel megjelent ismeretterjesztő cikk

https://hirozon.hu/2022/06/12/1-a-klimavaltozas-kovetkezmenyei/

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 21. 17:42

Névtelen szerzővel megjelent cikk, erősen manipulatív címmel

https://24.hu/tudomany/2023/12/21/satani-allat-uj-faj-felfedezes-tarantula-pok/?utm_source=projectagora&utm_medium=contentdiscovery

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 22:47

„Munkatársunktól” megnevezéssel megjelent cikk

https://magyarnemzet.hu/belfold/2023/12/kulfoldi-befolyasolas-a-hatterhatalom-letezik

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 10:49

Névtelen szerzővel megjelent cikk

Mi folyik itt? Már Budapesten is letiltották a népszerű ellenzéki humorista fellépéseit – Nyugati Fény (nyugatifeny.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 15. 12:48

PR-cikk, a megrendelő fel van tüntetve, de a cikk szerzője nincs

Telex: Robotoktól az online keresett zsebpénzen át a gondolatolvasó szoftverig (x)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 23:09

Névtelen szerzővel megjelent cikk

Zelenszkij összeomlott, hisztérikusan fenyegeti a NATO-t és az EU-t (magyarhirlap.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 19:12

MTI-Népszava megjelöléssel, konkrét szerző feltüntetése nélkül megjelent cikk.

Újabb ország szakította meg diplomáciai kapcsolatait Tajvannal (nepszava.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 10:08

Fel van tüntetve, hogy szponzorált tartalom, a szerzőre vonatkozóan viszont nincs információ.

Így hozd magad újra formába - Glamour

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 09. 12:31

Álnéven írt cikkben támadja a kormányt az RTL - Mandiner

A cikk szerzőjeként Kocsányos Pálma van feltüntetve, akiről a médiacég elismerte, hogy nem valós személy, erről például ebben az írásban olvashatunk:

A kormánynak mintaként szolgáló Szerbiában a vásárlók nem érezték meg az árbefagyasztást (rtl.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 02. 11:35

Konkrét szerző feltüntetése nélkül megjelent cikk, az előző linken található információt veszi át, így ez kétlépcsősen is „anonim” (a szerző nincs feltüntetve, a forrás pedig álnéven szerepel).

https://hvg.hu/itthon/20220114_Szerbiaban_is_arstop_van_csak_a_vevok_nem_veszik_eszre

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 10:50

Sajtóperre vitt álnéven írt gyalázkodó cikk, melyet el is kellett távolítani az internetről. Az ügyről beszámolót például itt olvashatunk:

https://telex.hu/belfold/2021/06/03/alig-van-olyan-mondata-amely-nem-lenne-jogserto-vegleg-torolnie-kell-a-magyar-nemzetnek-a-szabo-timeat-gyalazo-cikkuket

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 20. 21:12

A cikkben időutazóként van feltüntetve a forrás, akitől gyakorlatilag az egész üzenet származik. A cikk konkrét szerzője sem ismert, ráadásul további manipulatív elemek is megjelennek (félelemkeltés, kattintásvadász cím…)

Időutazó figyelmeztet: 2024- lesz az emberiség legsötétebb és legijesztőbb korszaka, sokkoló dolgokat mondott! | Kimondott Igazságok (kimondottigazsagok.com)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 23:11

A szakma által legtöbbször áltudományosnak ítélt szerző cikkei:

Pap Gábor (magyarmegmaradasert.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 23:17

Álneveket tartalmazó impresszum:

Az igazgatótanács elnöke: Jan Haugwitz B. a. H.
Kiadóigazgató: Libényi János
Főszerkesztő: Esze Tamás
Főszerkesztő-helyettes: Arbeitmachtfrei János, P. Rónay Pál, Vad Dezső
Executive Producer: Héjjas Iván
Napfény és életigenlés: M. Adách Imre, Francesco S. Zalasi
Vallási-etnikai tanácsadó: Adolf H. Schicklgruber, Kenneth Kl. Klan
Sales Manager UK: William Yeats
Sales Manager Germany: Albrecht Wallenstein
Sales Manager USA: Kemény Simon
Index Manager: Dow Jones
System Operation Manager: Charlie Firpo
Technikai szerkesztő: Vlad Tepes A.S.C.
Olvasószerkesztő: Geréb Mátyás
Mess up manager: Orbán V. Győző
Kultúrember: Walter von der Vogelweide
Constructive manager: Hohenstauf Frigyes
PR-manager: Jaross Andor
Logisztika, szállítmányozás: Endre László
Kommunikációs igazgató: Rákay Fülöp
Kreatív manager: Paul Really Boring, Helmut Langweilig
Humánerőforrás manager: Emmanuel Goldstein, Ivan Groznij
Know-how: Allister I. Dunno
Disztribúció: Leslie Baky, John Doe
Szerkesztőségi titkár: Eddie Kovács, Chris Pronger, Németh Kinga, Újvári Csenge
Személyiségi jogi tanácsadó: Bárándi Zs. Gergő
Korrektor: Lendfai Ildikó
Bonyolult számítások: George I. Diot

https://kuruc.info/r/32/9072/

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 20. 11:29

II. 2. 2. Az üzenet bizonyos tartalmának elhallgatása

Az egyik vezető magyar politikus interjúja alatt olvasható komment:

„Most már pihenned kéne! (…) A mozgás sokat segít a stressz feloldásában.”

Ebben az esetben egyértelmű, hogy a kommentíró nem annak érdekében javasolja a pihenést, hogy valóban kevesebb stressz érje a politikust, egészségesebben élhessen, hanem azt üzeni ezzel, hogy menjen nyugdíjba, mondjon le, ezzel a kommentíró eltitkolja valódi szándékát.

(Itthon: Orbán Viktor: Torkig vagyok Brüsszellel | hvg.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 11:45

Az alábbi cikkben beszámolnak egy esetről, melyben az egyik legnagyobb hazai internetes sajtótermék kihagyott egy lényeges mondatot a forrástól kapott anyagból, amely egészen más kontextusba helyezi a teljes ügyet:

Távozik-e az Index főszerkesztője, amiért megcsonkolt levéllel verte át az embereket a Budapest-bérlet ügyében? | Media1

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 07. 12:10

II. 2. 3. Az üzenet valódi befogadójának elhallgatása

„A miniszterelnök azt hangoztatta, hogy ezt a gyárat majd magyar munkások és magyar mérnökök fogják működtetni."

Ezzel vélhetően nem a gyár jelenlevő dolgozóinak üzent, hanem politikai ellenfeleinek.

https://nepszava.hu/3205725_orban-viktor-oktatas-rheinmetall-zalaegerszeg-uzemavato

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 11:59

Riporteri mondat: „Ekkora arcátlanság még Brüsszeltől is meglepő."

BAON - Rendet kell vágni Brüsszelben – Ünnepi beszélgetés Orbán Viktor miniszterelnökkel

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 12:25

II. 2. 4. Nem retorikai, manipulatív nyelvi elemek

Erényszavak, méregszavak, kiterjesztett jelentésű szavak

„Tudjuk, hogy a bálna- és delfinfajoknál megfigyelhető a ***menopauza****, és minden emlős valamilyen formában* ***reproduktív hanyatlást*** *mutat az életkorral. Valójában minden vizsgált emlős* ***fiziológiai öregedést*** *és megnövekedett halálozást mutat az életkor előrehaladtával (…)".*

Lehetséges, hogy a dinoszauruszok az okai annak, hogy az emberek nem élhetnek 200 évig? | Új Világtudat | Az Élet Más Szemmel (ujvilagtudat.blogspot.com)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 01. 19:43

„Ma Magyarországon az államot úgy hívják, hogy Orbán Viktor, magyarán Ő kérte magának a hatalmat, ezt a hatalmat megkapta, innentől kezdve mindenért Ő a felelős."

Itt a megszólaló valószínűleg az autoriter szó jelentését igyekezet kiterjeszteni, és ebből következtetéseket levonni, azonban mindkét cselekedete manipulatív.

Így próbálták minden eszközzel akadályozni a koronavírus elleni védekezést a baloldali politikusok (origo.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 14:50

„Magyarországon a világ legszemetebb eszméi uralkodnak, a legaljasabb és legmocskosabb, a legprimitívebb ideológiát és propagandát terjesztik, amit a magyar emberek többsége elfogad és támogat."

Alapvetően méregszavak halmozott használata látható, de önmagában ez a mondat generikus állításnak is felfogható.

https://nepszava.us/bartus-laszlo-magyarorszag-a-vilag-szemetdombja/

2023. 12. 28. 18:39

*„**Hazugságon** kapták a Nagy Ő versenyzőjét"*

Méregszó használata

BAON - Hazugságon kapták a Nagy Ő versenyzőjét

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 31. 10:03

*A sugalmazott kérdések műfaja **szélsőjobboldali uszítás**, **náci propaganda**. (…) Legitimmé teszi és kormányzati szintre emeli az **idegengyűlöletet**.*
Szélsőjobboldali uszítás a "nemzeti konzultáció" | Amerikai Népszava (nepszava.us)
Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 11:21

„Több millió dolláros korrupciós botrányba remegett bele a japán kormány"
A korrupció és a botrány szó is méregszóként értelmezhető.

Forrás: https://444.hu/2023/12/22/tobb-millio-dollaros-korrupcios-botranyba-remegett-bele-a-japan-kormany

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 15:46

„(…) a zöld „Gerikarók" miatt azonban sokkal nehezebb lesz az életmentés."

A „Gerikaró" kreatív szóalkotás, célja egyértelműen a lejáratás.

Itt van Karácsonyék legújabb őrült ötlete, az életveszélyes "Gerikaró" - fotók (origo.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 16:45

„Nagyapó" – archaizáló, kedveskedő nyelvhasználat

Karácsony Fejérben: szilvás sütit nyelt a nagyapó, a mentők élesztették újra | Klubrádió (klubradio.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 16:24

„A Mikulás, kedves barátaim, halott!"

Index - Belföld - Ungár Péter: A Mikulás halott, kedves barátaim!

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 9:38

„antimagyarizmus, cigánybűnözés, háború, humor (…)"

Kuruc.info

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 17. 11:32

„A Magyar Nemzet a dollárbaloldal külföldi befolyásolásáról szóló tényfeltáró cikksorozatáról is szó volt a Sajtóklubban."

https://magyarnemzet.hu/belfold/2023/10/feketeoves-hazaarulok-segitsegevel-akartak-megbuktatni-az-orban-kormanyt

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 20:43

*„A tőkebarát támogatáspolitikát azért tartom **hazaáruló** gazdaságpolitikának, mert nem járul hozzá a megfelelő szintű bérszínvonal, így a fizetőképes kereslet kialakulásához, ezzel pedig a társadalom jólétének emelkedéséhez.”*

Róna Péter: Hazaáruló a tőkebarát támogatáspolitika | Magyar Hang

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 21. 19:33

„SZDSZ-puccs fuccs”

Kreatív nyelvhasználat, figyelemfelkeltő cím tipikus példája

SZDSZ-puccs fuccs – harminckét éve kezdődött a taxisblokád - Mandiner

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 28. 11:02

Multimodális deixis

„Életveszélyesek Karácsony Gergely új biciklisávjai: ellepték a motorosok – Videó!”

Félelemkeltés is észlelhető

Életveszélyesek Karácsony Gergely új biciklisávjai: ellepték a motorosok – Videó! - Metropol

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 28. 20:17

„Hidvéghi Balázs: Brüsszel bosszúpolitikája csúfot űz Magyarországból + videó”

A „bosszúpolitika” szóösszetétel szokatlan

Hidvéghi Balázs: Brüsszel bosszúpolitikája csúfot űz Magyarországból + videó - Hír TV (hirtv.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 22:10

„Sokkot kapott a nő Tiszaföldváron: állítása szerint UFO-t látott – videó”.

https://www.borsonline.hu/aktualis/2024/01/sokkot-kapott-a-no-tiszafoldvaron-allitasa-szerint-ufo-t-latott-video

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 15. 23:11

Ellipszis

„Ezt minden évben meg kell tenned az egészségedért”.

https://divany.hu/eletem/szuro-vizsgalat/

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 18:14

„Ugye nem akarod, hogy a gyereked kaszkadőr legyen? Ezt itt utánozni tilos”

A kérdés is manipulatív, az „ugye” preszuppozíciós eszköz.

Ugye nem akarod, hogy a gyereked kaszkadőr legyen? Ezt itt utánozni tilos - Blikk Rúzs

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 31. 10:24

„Döbbenetes videófelvétellel állt elő Tilla: »ufók márpedig vannak«”

A cikkben kiderül, hogy valójában egy viccről van szó.

Döbbenetes videófelvétellel állt elő Tilla: „ufók márpedig vannak” | BorsOnline

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 19:20

„Milliókat adtak hajléktalanoknak, meglepő, mit tettek az összeggel.”

A „meglepő” erényszóként kattintásvadász lehet.

Milliókat adtak hajléktalanoknak, meglepő, mit tettek az összeggel - Dívány (divany.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 19:25

„Rendkívüli bejelentés, elmarad a nagy áremelés a kutakon”

Kattintásvadász cím. A cikkben bejelentik, hogy nem marad el, csak két részletben valósul meg. A többértelműségre is kiváló példa, mert úgy is érthetjük a mondatot, hogy a „nagy” áremelés marad el, de „kicsi” attól még lesz.

Rendkívüli bejelentés, elmarad a nagy áremelés a kutakon - Vezess

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 02. 9:35

„Csonka András drámai vallomása: Nem lépek többé színpadra – Videó”.

Csonka András drámai vallomása: "Nem lépek többé színpadra" - Videó - kiskegyed.hu

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 17:31

Hiperbola

„Soha nem volt a helyzet olyan nehéz és bonyolult az elmúlt harminc évben, mint most”

Esetleges túlzó állítás a kizárólagos kifejezés („soha”) miatt.

Orbán Viktor: Az európai politikát súlyos kihívások uralják - vasarnap.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 20. 15:47

„Sokan vannak ma Magyarországon olyanok, akik nem tudnak örülni a kormány intézkedéseinek. Ezért azt ajánlom nekik: vegyenek egy kalapácsot, egy szöget és egy kötelet, menjenek le az alagsorba, és egy szögre, vagy ha találnak egy jó gerendát, akkor arra kössék fel magukat."

Jogerős ítélet Kövér "akasztásos beszéde" perében: Elhangzott, csak hogyan | Magyar Narancs

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 10. 14:09

„Az ATV egyik közkedvelt műsorában, kedd este majdnem megfulladt Krug Emília műsorvezető, akin hirtelen, minden előjel nélkül tört ki a megállíthatatlan köhögőroham.”

A *„megállíthatatlan köhögőroham”* és főleg a címben a *„nem tudtam, hogy élem túl”* kifejezések nem tükrözik a valóságot.

„Nem tudtam, hogy élem túl” – A kamerák előtt kapott rohamot az ATV ismert műsorvezetője - kiskegyed.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 01. 17. 18:45

„Elkerülhetetlen a nukleáris háború”

Egyértelműen túlzó és félelemkeltő cím

Elkerülhetetlen a nukleáris háború (magyarnemzet.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 19:30

„Ilyen szörnyűség még soha nem történt sípályán”.

Ilyen szörnyűség még soha nem történt sípályán (origo.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 20:59

„4 ősi mantra, amely megoldja minden problémád”.

4 ősi mantra, amely megoldja minden problémádat | Csillagmag

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 28. 9:23

Ismétlés, halmozás

„Szörnyű: barnás, lárvákkal teli víz folyik a csapokból Berettyóújfaluban – videó”

Multimodális deixis szerepel a címben és jelentős a félelemkeltő hatás is.

Barnás, lárvákkal teli víz folyik a csapokból Berettyóújfaluban - Blikk

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 21. 19:24

„Nagy, kövér, szép semmi”

Paradoxon is érzékelhető.

„Nagy, kövér, szép semmi” – Szent-Iványi István az Orbán Viktor-féle szövetségi politikáról – Válasz Online (valaszonline.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 12:54

Kontraszt

„A demokraták külpolitikája Európának rossz, Magyarországnak halálos. Ezzel szemben a republikánusok és Trump elnökjelölt úr által meghirdetett migrációs és külpolitika Európának jó, Magyarországnak az életet jelenti.”

Index - Külföld - Nehéz olyan világlapot találni, amelyik nem ír a migránsokat mérgezőnek nevező Orbánról

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 15:12

„(…) ha a „dollárbaloldalon" múlna, akkor külföldi finanszírozóik kedvéért Magyarországot háborúba, energiaválságba és háborús inflációs válságba sodornák.

A kormány békepárti, megvédi az országot a háborútól, emellett csökkenő pályára állította az inflációt, amely az év végére egy számjegyű lehet (…)"

Fidesz: Az inflációt a Gyurcsányék által támogatott háború és szankciók okozzák | hirado.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 29. 21:48

„A mi közönségünk nem a markukat tartó, segélyeken élő emberek (…) A mi közönségünk az a dolgos középosztály, amely vállalkozik (…)".

Gyöngyösi Márton: Le kell rakni a jobboldali politika alapjait Magyarországon - Alfahir.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 17:40

Metafora, hasonlat

„*Mi vagyunk az a Dávid, akit jobb, ha elkerül Góliát."*

Telex: Orbán Viktor: Vagy ide, vagy oda!

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 18:49

„a Fórum közel negyedszázados pályaíve átmegy ***zuhanórepülésbe****?"*

*„A történelem iróniája, hogy a két hajdani szekértáboros ellenség, a »nyugodt erő« és a »****szabad madarak****« végzete összefonódott: a siker vagy a kudarc is közös lesz."*

Bővelkedik költői képekben és metaforákban. Egyértelműen személyesebb hangvételű cikk. Érzésem szerint ez már a „Rotschild bácsi kategóriába” tartozhat, egyesek számára túl sok lehet ennyi halmozott költői kép.

Vélemény: Nyugodt erő és szabad madarak | hvg.hu

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 21:39

„Volodimir Zelenszkij egy bohóc.”

Szerencsétlen Nagy Ferónak már ez az utolsó pálinka biztos nem kellett volna | HírHugó (hirhugo.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 14. 22:05

„Nem is tudom, egy egyszemélyes száguldó ellenőrként rohangál végig az országon, ahelyett, hogy ülne és körmölne.”

Így próbálták minden eszközzel akadályozni a koronavírus elleni védekezést a baloldali politikusok (origo.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 14:50

„Magyarország a világ szemétdombja”

Nagyon erős kijelentés

https://nepszava.us/bartus-laszlo-magyarorszag-a-vilag-szemetdombja/

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 29. 17:31

„Nyilvánvaló, hogy a nemzeti érdek nem egy fáklyaként világító evidencia a nemzet égboltozatján.”

A hasonlat itt főleg a gúny eszköze. Érdekes megfigyelni, hogy egyes befogadók számára a „nemzeti érdek” egyértelműen erényszó, míg mások számára már méregszó.

A vezér jelöli ki, vagy elitkonszenzusban születik? Bárdi Nándor és Körösényi András beszélgetése a nemzeti érdekről (szabadeuropa.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 13:38

„Dávid és Góliát: felpofozza a GVH a TiKTokot”

Dávid és Góliát: felpofozza a GVH a TiKTokot - Economx.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 18:41

Evokáció

„(…) a magyar kormány a »trójai faló« szerepét játssza.”

„Nagy, kövér, szép semmi” – Szent-Iványi István az Orbán Viktor-féle szövetségi politikáról – Válasz Online (valaszonline.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 12:54

„Ilyen a filmekben sincs: Thor a Lokiba igazol?”

Nyelvi kreativitásra is tipikus példa. A Marvel-univerzumot idézi meg, ahol szintén van Thor és Loki nevű karakter.

Ilyen a filmekben sincs: Thor a Lokiba igazol? - Debrecen hírei, debreceni hírek | Debrecen és Hajdú-Bihar megye hírei - Dehir.hu

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 18:19

„Ha a futballnak van Istene, vigyázott ránk, amikor nagyon kellett”

Himnuszt idézi fel

„Ha a futballnak van Istene, vigyázott ránk, amikor nagyon kellett” – évzáró interjú Marco Rossival - Sportal.hu (blikk.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 22. 11:37

„Sánta Kutya rangadó”.

Sánta Kutya rangadó (nepszava.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 19:57

„Volt két idegen, aki hirtelen...” – utalás *A szépség és a szörnyeteg* című filmre.

„József Attila szavaival élve: az igazat mondja, ne csak a valódit!”

Krausz Gábor kérése a fogadatlan prókátorokhoz: “Az igazat mondd, ne csak a valódit!” | BorsOnline

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 07. 13:58

Proverbiumok

„Mint látható, azóta sok víz lefolyt a Dunán és az Amazonason”

Tipikus „elferdítés”

A BCG-oltás Magyarország „titkos fegyvere” a koronavírus ellen? - Raketa.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 20. 12:55

„Vezércikk: Az ellenzék Márki-Zay Péterrel törököt fogott”

Vezércikk: Az ellenzék Márki-Zay Péterrel törököt fogott - Hír TV (hirtv.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 13. 14:10

„Egyszer, 2006-ban volt Budán kutyavásár”

Kitörési kísérlet | Magyar Hang

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 29. 15:13

Metonímia

„Végleg elfogyott Washington türelme: terrorszervezetté nyilvánította az Irán-barát mozgalmat”

https://www.portfolio.hu/global/20240117/vegleg-elfogyott-washington-turelme-terrorszervezette-nyilvanitotta-az-iran-barat-mozgalmat-663597

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 22:12

„Moszkva szerint Kijevet már nem engedik dönteni saját sorsáról”

Kettős metonímia

Moszkva szerint Kijevet már nem engedik dönteni saját sorsáról - Portfolio.hu

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 22:30

„Vestager szerint távozásuk után sem lesz elnézőbb Brüsszel Orbánékkal.”

Vestager szerint távozásuk után sem lesz elnézőbb Brüsszel Orbánékkal (szabadeuropa.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 28. 12:47

Ragozás, felszólítás, thematikus szerepek

„Ne hagyjuk, hogy a mocsár bejöjjön Magyarországra” + videó”

Multimodális deixis és dehumanizáló metafora is felfedezhető.

„Ne hagyjuk, hogy a mocsár bejöjjön Magyarországra” + videó - Hír TV (hirtv.hu)

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 15. 23:01

„Erről mindenképp tudnod kell, ha áfakörös vagy!”

Ellipszis is tapasztalható

Erről mindenképp tudnod kell, ha áfakörös vagy! - Agroinform.hu

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 12:47

„Nem hiszed el, mi mentette meg a világhírű magyar artista életét”.

Nem hiszed el, mi mentette meg a világhírű magyar artista életét - Metropol

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 15. 17:48

„Védjük meg közösen a rezsicsökkentést! (Videó)”

Multimodális deixis is tapasztalható

HAON - Védjük meg közösen a rezsicsökkentést! (Videó)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 11:32

„Vigyázzunk, kinek mit mondunk!”

Vigyázzunk, kinek mit mondunk! - Blikk

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 02. 10:30

„5 diétás tévhit, aminek nem szabad bedőlni”

5 diétás tévhit, aminek nem szabad bedőlni (marieclaire.hu)

Hozzáférés ideje:2024. 01. 14. 16:43

„Ezeket nem hagyhatod ki - A 10 legjobb szamuráj játék, ami létezik”

Leet | Ezeket nem hagyhatod ki - A 10 legjobb szamuráj játék, ami létezik

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 16:34

„Agresszív tüntetők tomboltak a Karmelitánál, a rendőrségnek ismét könnygázt kellett bevetnie”

Agresszív tüntetők tomboltak a Karmelitánál, a rendőrségnek ismét könnygázt kellett bevetnie - Mandiner

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 12. 15:43

„Mikor sikerült bizonyos részeken áttörniük, már rohamrendőrökkel találták szemben magukat, itt alakult ki először komolyabb dulakodás, és a rendőrök könnygázt és tonfát, vagyis gumibotot is bevetettek. Itt történt meg az is, hogy a rendőrök berántottak pár embert a kordonsor mögé, és hátul a földre teperve megbilincselték őket.”

Telex: TASZ: A rendőrök követtek el súlyos erőszakot, nem a tüntetők

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 10. 12:11

Személytelen szerkezet

„Vélemények szerint ez a felfogás határozta meg aztán későbbi politikai lépéseit is, amelyeknek a mai napig láthatjuk is a nem mindig pozitív hozadékait.”

Eufemizmus is érezhető: „nem mindig pozitív hozadékait.”

Így még soha nem láttad Vlagyimir Putyint: előkerültek az orosz diktátor féltve őrzött fiatalkori fotói | Promotions.hu

„A vakcina rászedés. Az emberek lassan felismerik, hogy átverték őket.”

Nincs leírva, hogy pontosan kik és hogyan „vernék át”.

A francia oltásellenesek úgy hiszik, már maga Pasteur is tudott a koronavírusról | Euronews

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 31. 12:08

Generikus és epizodikus mondatok

„A jól elkészített smink kiemeli a viselője szépségét, és elfedi az esetleges tökéletlenségeket, már amennyiben vannak. A smink elképesztő átváltoztatásokra is képes, de fiatalít is, ahogy az az alábbi videóban is látható.”

Lenyűgöző átalakulás: fiatalabbá és üdébbé vált a smink segítségével (life.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 31. 13:49

„Nekem a legelső élményem egy nagyon durva dolog volt.”

„Ők nem tudnak szaporodni, ezért elvették az én magzatomat” – megműtötték az űrlények, állítja az ufóvadász magyar nő | BorsOnline

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 23:08

Preszuppozíciós eszközök

„Miért fontos, hogy a magyar kormány láthatóan minden nap azon dolgozik, hogy ne az emberekkel fizettessék meg a háború és az energiaválság árát?”

A riporteri kérdés azt sugallja, hogy a kormány valóban minden nap ezen dolgozik, nem hagy lehetőséget arra, hogy ellentétes választ adjon rá az interjúalany.

Soha nem látott energiaválság küszöbén áll Európa (origo.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 18:47

„Idegenek támadtak meg egy kamaszlányt: elárulta, hogy néznek ki a földönkívüliek”

Az „elárulta” azt sugallja, hogy a földönkívüliek valóban léteznek.

Idegenek támadtak meg egy kamaszlányt: elárulta, hogy néznek ki a földönkívüliek | BorsOnline

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 12:15

„(…) tényleg ezrével jönnek Magyarországra a Fülöp-szigeteki vendégmunkások”

A „tényleg” szó erősíti a mögötte megfogalmazott állítást.

Az Orbán-kormány zöld jelzést adott, tényleg ezrével jönnek Magyarországra a Fülöp-szigeteki vendégmunkások (nepszava.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 28. 21:36

„– A sajtó egy része miért akarja tompítani a veszélyérzetet a hamis szóhasználattal?”

– A kérdésben lényegében már részben a válasz is ott van (…)”

Az interjúalany rávilágít a riporter manipulatív kérdésére.

gondola.hu - Migráció, bevándorlás, invázió, megszállás?

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 16. 7:31

„A tömeges kihalás szélén vagyunk a tudósok szerint, megdöbbentő előrejelzés borzolja a kedélyeket”

A tömeges kihalás szélén vagyunk a tudósok szerint, megdöbbentő előrejelzés borzolja a kedélyeket | Promotions.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 18:22

„A színésznő nem volt eszméleténél, amikor kórházba szállították, később pedig megállapították, hogy több csontja is eltört, ezért műteni kellett.”

Szörnyű autóbaleset áldozata lett a népszerű színésznő új évkor: elgázolták - Blikk

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 04. 10:03

„Mia Goth állítólag fejbe rúgta az egyik háttérszínészt az új horror forgatásán, beperelték a színésznőt.”

Mia Goth állítólag fejbe rúgta az egyik háttérszínészt az új horror forgatásán, beperelték a színésznőt - Mafab.hu

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 14. 11:53

„Zsiday Viktor: Szerintem tökre veszélyben vagyunk.”

https://rtl.hu/gazdasag/2024/01/13/zsiday-viktor-bajban-vagyunk-koltsegvetes

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 14. 16:35

„Szijjártó Péter: a magyar–szlovák kapcsolat jobb, mint valaha”.

https://infostart.hu/belfold/2023/12/20/szijjarto-peter-a-magyar-szlovak-kapcsolat-jobb-mint-valaha

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 12. 13:58

„Magyarország szerepe még fontosabb lett a NATO innovációs tevékenységében.”

https://honvedelem.hu/hirek/magyarorszag-szerepe-meg-fontosabb-lett-a-nato-innovacios-tevekenysegeben.html

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 12. 14:03

„Mit gondol, a Fideszben miért az a módszer, ha valakit karaktergyilkosságra ítélnek, hogy összegyurcsányozzák, azaz a plakáton mellé rakják a DK elnökét?”

https://24.hu/belfold/2023/10/31/dobrev-klara-orban-viktor-ner-ellenzek-interju/

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 15:11

„Tovább lassul az élelmiszerárak globális emelkedése”.

Tovább lassul az élelmiszerárak globális emelkedése | AGROKÉP (vg.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 28. 19:40

II. 2. 5. Hibás érvelés

Személyeskedés

„*Ez addig nem fog változni, amíg az uniós intézmények tele vannak az ilyen Sarvamaa-féle alakokkal”.*

„Át kell venni Brüsszel politikai irányítását” – visszaszólt a finn EP-képviselőnek Hidvéghi - Mandiner

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 10. 22:06

„csókos barátai”

https://nepszava.us/bartus-laszlo-valasza-bayer-zsoltnak/

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 16:45

„Hogy nyerhetett egy hülye hajú, idegenellenes populista a liberális Európa mintaországában, és mihez fog kezdeni?”

Hogy nyerhetett egy hülye hajú, idegenellenes populista a liberális Európa mintaországában, és mihez fog kezdeni? (444.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 19:55

„Ti még a Sátánnak is túl férgek vagytok”.

Pankotai Lili üzent a hatalomnak: Ti még a Sátánnak is túl férgek vagytok (444.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 20. 20:51

Az alábbi erősen személyeskedő, dehumanizáló cikk ellen az érintett sajtópert is nyert: https://magyarnemzet.hu/belfold/2020/04/a-szabo-timea-nevu-organizmus-tudomanyos-jellemzese

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 20. 21:12

Félelemkeltés, sajnálatkeltés

„Szülés után derült ki a szörnyű diagnózis: Minden napunkat úgy éljük, mintha Hannának az utolsó lenne”.

Szülés után derült ki a szörnyű diagnózis: Minden napunkat úgy éljük, mintha Hannának az utolsó lenne | BorsOnline

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 17. 19:32

„Sátáni állatot fedeztek fel Dél-Amerikában”

Egyértelműen manipulatív cím, kiderül, hogy egy pókról van szó, akinek a neve van összefüggésben a Sátánnal.

Sátáni állatot fedeztek fel Dél-Amerikában | 24.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 23. 19:45

„Ismét halálos áldozatokat szed egy fertőző betegség”

Tipikusan ellipszisre építő félelemkeltő cím. Nincs benne, hogy az egész Zambiában történik.

Index - Külföld - Ismét halálos áldozatokat szed egy fertőző betegség

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 03. 11:53

„(…) ellenzi az Európai Unió migrációs politikáját, ami Magyarországnak halálos méreg, ezért szerinte nem akarjuk bevenni (…)”

Félelemkeltés, uszítás, mi-ők világkép felállítása, metaforahasználat – ezekre mind látunk példát.

Index - Külföld - Nehéz olyan világlapot találni, amelyik nem ír a migránsokat mérgezőnek nevező Orbánról

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 15:12

„Veszélyben vannak a gyermekeink: ez a betegség hódít most, így védd ki”.
Veszélyben vannak a gyermekeink: ez a betegség hódít most, így védd ki | BorsOnline
Hozzáférés ideje: 2023. 12. 22. 10:49

Horrorbalesetekkel foglalkozó rovat (az oldalnak csak a meglétéről tudok nyilatkozni, mivel 18-as korhatárú):
https://www.blikk.hu/horrorbaleset-39419
Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 17:49

Tekintélyérv

„Az olasz Vatikán-szakértő honlap szerint Erdő Péter bíboros a legesélyesebb arra, hogy Ferenc pápa utódjának válasszák…”

Az „olasz Vatikán-szakértő honlap” (italystart.com) igazából egy utazással és kultúrával foglalkozó weboldal. De ha ez szakvélemény lenne, akkor is a lista ábécésorrendbe rendezett (ezt az eredeti cikk is hangsúlyozza), tehát Erdő Péter csak a neve miatt van az első helyen, mindenféle szakmai megfontolás nélkül.

https://www.origo.hu/itthon/20240101-olasz-lap-erdo-peter-biboros-az-elso-szamu-utodjeloltje-ferenc-papanak.html

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 02. 19:34

*„**Hamilton szerint** nem lenne szabad hagyni, hogy egy csapat éveken át dominálja az F1-et”*

Hamilton szerint nem lenne szabad hagyni, hogy egy csapat éveken át dominálja az F1-et - RallyCafe.hu

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 29. 19:16

A beosztása alapján szakértő szerző a tudományos konszenzus szerint nem megalapozott cikkéről olvasható egy remek összefoglaló itt:

https://index.hu/techtud/2019/10/12/az_emberi_koponya_az_aranymetszes_szabalyat_koveti/

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 14:10

Hamis ok-okozat

„Nem is tudom, egy egyszemélyes száguldó ellenőrként rohangál végig az országon, ahelyett, hogy ülne és körmölne. Neki nem az a dolga, hogy bemenjen különböző kórházakba, zavarja ott a gyógyító tevékenységet (....) egy védőfelszerelést elpazarolnak rá (...) neki nem ez lenne a dolga.

Vagyis

VADAI ÁGNES SZERINT AZ A JÓ POLITIKUS, AKI NEM CSINÁL SEMMIT.”

Tipikus „csúszka”, azaz heurisztikus következtetést von le olyan érvekből, amikből az egyáltalán nem következik.

Így próbálták minden eszközzel akadályozni a koronavírus elleni védekezést a baloldali politikusok (origo.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 14:50

A koronavírus és az 5G összefüggéséről szóló konteó:

https://azonnali.hu/cikk/20200911_mik-igazak-a-koronavirussal-kapcsolatos-alhirekbol

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 09. 22:31

Régiségre, újdonságra hivatkozás

„Ha valóban kezdeni akarunk valamit a klímaváltozással, ahhoz új vezetőket kell választanunk.”

Csak új vezetők tudják megoldani a klímaválságot | Azonnali

Hozzáférés ideje: 2024. 01. 11. 14:18

„Régen megvoltunk online trófeák nélkül is - mitől lettek olyan népszerűek?”
Az achievementek és trófeák pszichológiája - iPon - hardver és szoftver hírek, tesztek, webshop, fórum
Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 18:44

Hamis dilemma:

Manipulatív felugró menü:

HírHugó | A tollforgatók felelőssége az igazság! (hirhugo.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 27. 9:14

„Vagy ide, vagy oda kell állnod. Kiderül, ki áll a történelem jó és rossz oldalán."

Egyértelmű csoportképző, hamis dilemmát tartalmazó állítás. Vannak „mi” és „ők”. Felszólítás is növeli a kijelentés hatásosságát.

Telex: Orbán Viktor: Vagy ide, vagy oda!

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 18:38

„Vagy ők, vagy nem ők?”

Hasonló az előzőhöz, csak itt nincs olyan szilárd csoportképző szerep, mivel a „mi” oldal valójában nem jelenik meg.

Gyurcsány évértékelője, avagy szavazz Márki-Zay Péterre és újra Gyurcsány lesz az ország kormányfője! (videó!) - PestiSrácok (pestisracok.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 18:47

„Aki a vírus határokon átívelő pusztítása után is kizárólag körbezárt nemzetállamokban látja a jövőt, az vagy egy gazember, vagy fogalma sincs az emberiség eddigi történelméről.”

Jelentős homlokzat-veszélyeztető állítás

Így próbálták minden eszközzel akadályozni a koronavírus elleni védekezést a baloldali politikusok (origo.hu)

Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 14:50

„Két lehetőség van csak!
Vagy mi döglünk meg magyarok, és az egyesült európai államokba beolvadunk, vagy az Ukrajnának nevezett összetákolt, összelopott, [itt még következnek méregszavak] (…) országnak lesz annyi (…).”
Miért is ment Alex Soros Ukrajnába? - PestiSrácok (pestisracok.hu)
Hozzáférés ideje: 2023. 12. 30. 19:44

4. számú melléklet

A KÉRDŐÍV

A kérdőív az alábbi linken elérhető:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScV69IfXU22Xb16gfWdHRKQWusbilwQwi-BrmC8btPB90K6dw/viewform?authuser=0

KÉRDÉSEK

1. Hány éves?
   13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20-nál több

2. Neme
   férfi; nő

3. Melyik osztálytípusban tanul?
   természettudományos
   angol nyelv
   egyik sem (felnőtt)

4. Inkább a hagyományos (írott, nyomtatott) vagy online sajtót (internetes hírlapok) olvassa?

   Inkább a hagyományos sajtót olvasom.
   Inkább az online sajtót olvasom.
   Nem olvasok sajtótermékeket.

5. A hagyományos (írott, nyomtatott) vagy online sajtót (internetes hírlapok) érzi félrevezetőbbnek, manipulatívabbnak?

   hagyományos sajtót
   online sajtót

nem tudom

6. Az alábbiak közül Ön szerint melyik definíció fejezi ki legpontosabban a manipuláció fogalmát?

   A manipuláció során egy rendszert, helyzetet úgy kezelek, irányítok, hogy úgy működjön, ahogy én akarom, ahogy nekem hasznot hoz.
   A manipuláció olyan befolyásolás, amely megfosztja szabadságától azt, akit manipulálnak; egy adott, a manipulátor által sem feltétlenül helyesnek vélt vélemény, magatartás átvételére kötelezi őt.
   A manipuláció olyan befolyásoló cselekvés, amelynek során a manipulált nincs tudatában annak, hogy manipulálják, és épp ezért a manipulátor szándékának megfelelően cselekszik.
   A manipuláció meggyőzési cselekedet, szándékos és tudatos, valamilyen cselekvésre bujtja fel a manipulált felet.
   A manipuláció olyan befolyásoló cselekvés, amelyben a manipulátor főleg a manipulált fél érzelmeire hat, és a manipulált fél nem vesz részt tudatosan a kommunikációban, a manipulátor tárgyként kezeli, hiszen a kezdetektől fogva megtéveszti őt.

7. Kérem, határozza meg 1-2 mondatban, hogy az Ön számára mit jelent a "manipuláció" szó! (Ne féljen beleírni a válaszába olyasmit, ami nem szerepel a fenti meghatározásokban! Az Ön személyes véleményére vagyok kíváncsi, nincs jó vagy rossz válasz! A legrosszabb válasz, ha nincs válasz.)

8. Állítsa sorrendbe az alábbi címeket aszerint, hogy melyiket mennyire találja figyelemfelkeltőnek, melyik az, amire a leggyorsabban, leginkább rákattintana! Az 1-es szám jelölje a legkevésbé figyelemfelkeltőt, a 6-os szám a leginkább figyelemfelkeltőt! Kérem, minden címhez csupán egyetlen számot rendeljen!

   Mérnök ellen támadt egy robot a Tesla gyárában
   Exkluzív! MEGTÁMADTA a mérnököt egy robot a Tesla gyárában!
   Emberre támadt a Tesla robotja, bekövetkezett, amitől rettegett a világ

Robot támadt emberre?
Terminátornak állt egy robot a Tesla gyárában!
Mérnök ellen támadt egy robot! KÉPEK!

9. Állítsa sorrendbe az alábbi címeket aszerint, hogy melyiket mennyire találja figyelemfelkeltőnek, melyik az, amire a leggyorsabban, leginkább rákattintana! Az 1-es szám jelölje a legkevésbé figyelemfelkeltőt, a 6-os szám a leginkább figyelemfelkeltőt! Kérem, minden címhez csupán egyetlen számot rendeljen!

   Ennyi volt: 2024-től ezt már nem teheted meg a SZÉP-kártyával!
   Gyorsan falja fel a SZÉP-kártyáján lévő összeget, jövőre már nem vehet rajta hideg élelmiszert
   Jövőre már nem lehet hideg élelmiszert vásárolni SZÉP-kártyával
   Hallottad, mi történt a SZÉP-kártyákkal?
   Már csak pár napig lehet fizetni SZÉP-kártyával az élelmiszerboltokban
   Még pár napig lehet fizetni SZÉP-kártyával az élelmiszerboltokban

10. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat az alapján, hogy Ön szerint mekkora hatást gyakorolnak az olvasóra. Amelyik mondat Ön szerint a legkisebb hatást gyakorolja, azt jelölje 1-gyel, a legnagyobb hatást kifejtő mondatot pedig 3-mal. Kérem, minden mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

    Nem hagyhatjuk, hogy külföldi munkások lepjék el a magyar munkaerőpiacot!
    Nem hagyhatod, hogy külföldi munkások lepjék el a magyar munkaerőpiacot!
    Nem szabad hagyni, hogy külföldi munkások lepjék el a magyar munkaerőpiacot!

11. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat az alapján, hogy Ön szerint mekkora hatást gyakorolnak az olvasóra. Amelyik mondat Ön szerint a legkisebb hatást gyakorolja, azt jelölje 1-gyel, a legnagyobb hatást kifejtő mondatot pedig 4-gyel. Kérem, minden mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

Vagy megállítjuk a külföldi munkások betelepülését vagy a magyaroknak nem lesz munkájuk!

Ha nem állítjuk meg a külföldi munkások betelepülését, a magyaroknak nem lesz munkájuk!

Megállítjuk a külföldi munkások betelepülését vagy a magyaroknak nem lesz munkájuk: rajtunk áll!

Külföldi vagy magyar munkaerő? Rajtunk áll!

12. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat aszerint, hogy melyiket mennyire tartja meggyőzőnek. Amelyik mondat Ön szerint a legkisebb hatást gyakorolja, a legkevésbé meggyőző, azt jelölje 1-gyel, a legnagyobb hatást kifejtő, legmeggyőzőbb mondatot pedig 4-gyel. Kérem, minden mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

    Magyar tudósok megállapították, hogy az atomenergia nagyon fontos a környezetünk megóvása érdekében.

    Magyar tudósok szerint az atomenergia kétségkívül nagyon fontos a környezetünk megóvása érdekében.

    Magyar tudósok szerint az atomenergia most fontosabb, mint valaha a környezetünk megóvása érdekében.

    Magyar tudósok szerint az atomenergia szerepe felértékelődött a környezetünk megóvása érdekében.

13. Állítsa sorrendbe az alábbi címeket az alapján, hogy Ön szerint mekkora hatást gyakorolnak az olvasóra. Amelyik cím Ön szerint a legkisebb hatást gyakorolja, azt jelölje 1-gyel, a legnagyobb hatást kifejtő címet pedig 6-tal. Kérem, minden címhez csupán egyetlen számot rendeljen!

    Eddig sosem látott segítség a fővárosban: ingyenes a parkolás az ünnepek alatt

    Valódi karácsonyi ajándék: ingyenes parkolás Budapesten

    Az ünnepek alatt Budapesten a parkolás rendjében változás következik be: itt elérheti a részleteket

Rothschild bácsiként adakozik a főváros: ingyenes parkolás Budapesten
Ingyen, teljesen ingyen parkolhatunk a fővárosban az ünnepek alatt
Budapest döntött: ingyenes parkolás az ünnepek alatt a fővárosban

14. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat aszerint, hogy melyik mennyire alakítja ki Önben azt a képet, hogy Körte Béla valóban a legalkalmasabb a kormányzásra. A legkevésbé meggyőző mondatot 1-gyel, a legmeggyőzőbbet 6-tal jelölje! Kérem, minden mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

A magyarok többsége szerint Körte Béla a legalkalmasabb a kormányázásra.
Mivel új belépő a politikában, Körte Béla a legalkalmasabb a kormányzásra.
Dr. Kovács Antal politológus szerint Körte Béla a legalkalmasabb a kormányzásra.
Hazudik a korrupt, idétlen ellenzék, amikor azt állítja, hogy Körte Béla a legalkalmatlanabb a kormányzásra.
Ha nem ő jut hatalomra, megint csődbe kerül az ország: Körte Béla a legalkalmasabb a kormányzásra.
Nehéz gyerekkora után a politika élmezőnyébe küzdötte fel magát: Körte Béla a legalkalmasabb a kormányzásra.

15. A kérdőív bizonyára elgondolkodtatta a sajtó különböző, perifériás befogadói úton okozott manipulációit illetően. Mindezen kérdések megválaszolása után maradt-e még Önben bármi kétely azzal kapcsolatban, hogy a sajtó manipulál?

Egyértelmű, hogy a sajtó manipulál.
Nem vagyok benne biztos, hogy a sajtó manipulál.
Nem tudom.

16. Mit gondol, az előző kérdésem (15.) manipulatív volt?

Igen
Nem

Nem tudom

17. Ha Ön szerint manipulatív volt a kérdésem, kérem, próbálja megfogalmazni, miért!

18. Ha van bármilyen egyéb észrevétele, megjegyzése a témával kapcsolatban, szívesen fogadom, kérem, írja ide!

EREDMÉNYEK

1. Hány éves?

57 válasz

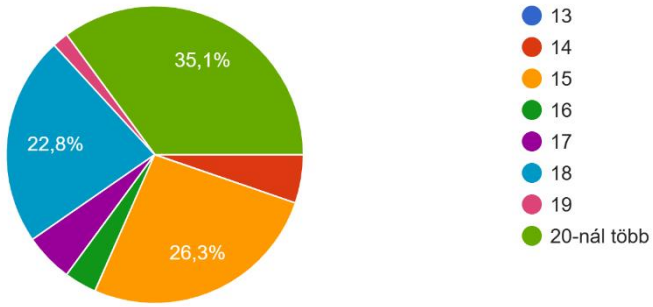

2. Neme

57 válasz

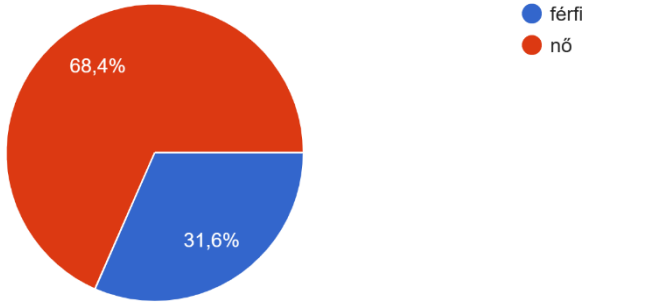

3. Melyik osztálytípusban tanul?

57 válasz

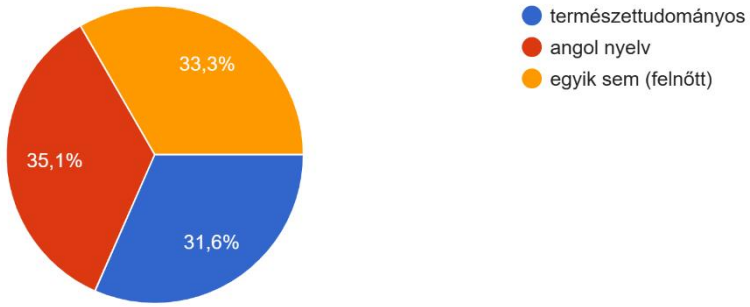

4. Inkább a hagyományos (írott, nyomtatott) vagy online sajtót (internetes hírlapok) olvassa?

57 válasz

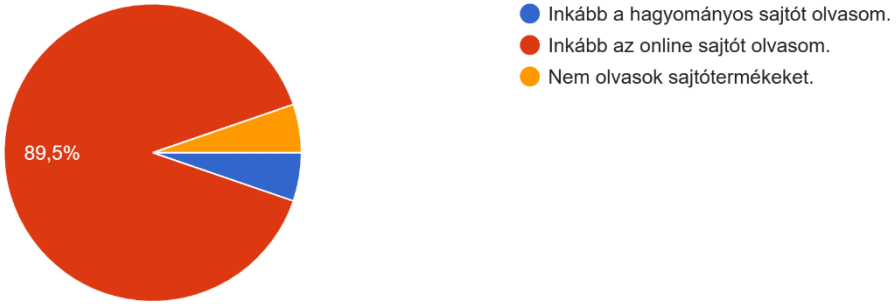

5. A hagyományos (írott, nyomtatott) vagy online sajtót (internetes hírlapok) érzi félrevezetőbbnek, manipulatívabbnak?

57 válasz

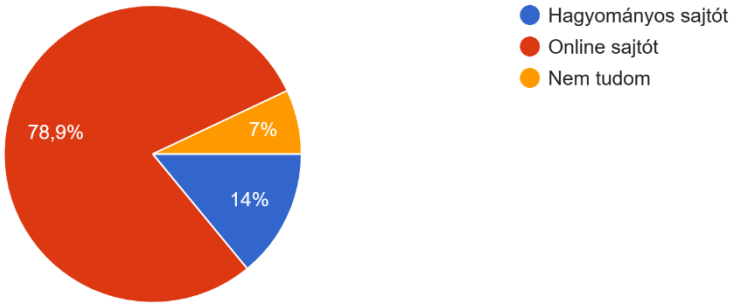

6. Az alábbiak közül Ön szerint melyik definíció fejezi ki legpontosabban a manipuláció fogalmát?

57 válasz

7. Mintaválaszok:

„Az érzelmi vagy értelmi manipuláció során igyekszünk a másik fél számára érzékeny területekre hatva (lehet ez politikában megfélemlítés, avagy párkapcsolatban érzelmi manipulálás), a saját álláspontunkra sarkallni a másik felet. Egy meggyőzési forma, amely kézzelfogható, számottevő érvek nélkül, csupán az érzékekre avagy értelemre hatva, önmagában semmitmondó állítások avagy »érvek« sokaságával próbálja a saját álláspontjára állítani a másik felet.”

„Szerintem a manipuláció lényege, hogy a manipulátor úgy győzi meg a manipulált személyt/személyeket, hogy azok nem vesznek erről tudomást. Ezért a manipuláció nekem a befolyásolást jelenti.”

„Számomra a manipulációt két fent említett válasz összessége adja meg. Úgy alakít egy rendszert/helyzetet, hogy az a saját hasznára váljon azáltal, hogy másokat érzelmileg befolyásol/kihasznál.”

„A manipuláció elsősorban a kommunikáción keresztül ható befolyásolás, amely során egy bújtatott játszma keretein belül az egyik fél rá akarja venni a másikat a saját akaratának megfelelő vélekedésre, kommunikációra, cselekvésre.”

„Önző érdekkel való befolyásolás, átverés, mely kiterjedhet egy személytől kezdve nagyobb embercsoportokra is. A manipulátor az igazságot hazugságokkal díszíti.”

„A manipuláció az, amikor a manipulátor a másikat úgy irányítja, veszi rá dolgokra, hogy az illető úgy érzi, hogy a saját ötleteit hajtja végre.”

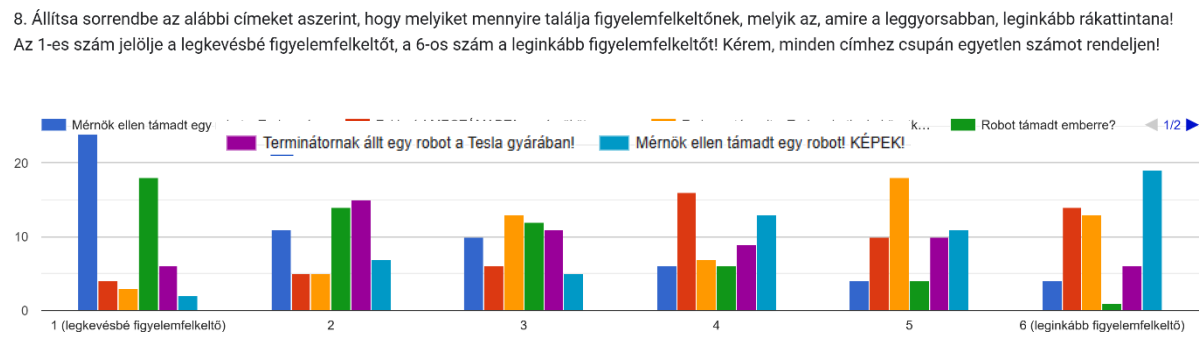

8. kérdés	1	2	3	4	5	6	
Mérnök ellen támadt egy robot a Tesla gyárában	24	11	10	6	4	4	144
Exkluzív! MEGTÁMADTA a mérnököt egy robot a Tesla gyárában!	4	5	6	16	10	14	230
Emberre támadt a Tesla robotja, bekövetkezett, amitől rettegett a világ	3	5	13	7	18	13	248
Robot támadt emberre?	18	14	12	6	4	1	132
Terminátornak állt egy robot a Tesla gyárában!	6	15	11	9	10	6	191
Mérnök ellen támadt egy robot! KÉPEK!	2	7	5	13	11	19	252
	57	57	57	57	57	57	

9. Állítsa sorrendbe az alábbi címeket aszerint, hogy melyiket mennyire találja figyelemfelkeltőnek, melyik az, amire a leggyorsabban, leginkább rákattintana! Az 1-es szám jelölje a legkevésbé figyelemfelkeltőt, a 6-os szám a leginkább figyelemfelkeltőt! Kérem, minden címhez csupán egyetlen számot rendeljen!

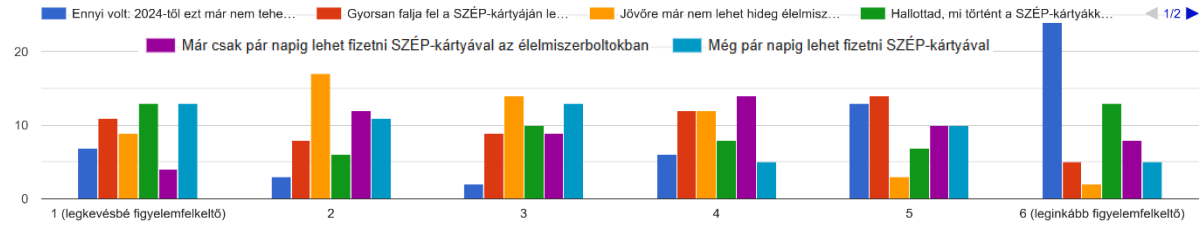

9. kérdés	1	2	3	4	5	6	
Ennyi volt: 2024-től ezt már nem teheted meg a SZÉP-kártyával	7	3	2	6	13	24	252
Gyorsan falja fel a SZÉP-kártyáján levő összeget, jövőre már nem vehet rajta hideg él	11	8	9	12	14	5	202
Jövőre már nem lehet hideg élelmiszert vásárolni SZÉP-kártyával	9	17	14	12	3	2	160
Hallottad, mi történt a SZÉP-kártyákkal?	13	6	10	8	7	13	200
Már csak pár napig lehet fizetni SZÉP-kártyával az élelmiszerboltokban	4	12	9	14	10	8	209
Még pár napig lehet fizetni SZÉP-kártyával az élelmiszerboltokban	13	11	13	5	10	5	174
	57	57	57	57	57	57	

10. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat az alapján, hogy Ön szerint mekkora hatást gyakorolnak az olvasóra. Amelyik mondat Ön szerint a legkise...nden mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

10. kérdés	1	2	3	
Nem hagyhatjuk, hogy külföldi munkások lepjék el a magyar munkaerőpiacot!	12	21	24	126
Nem hagyhatod, hogy külföldi munkások lepjék el a magyar munkaerőpiacot!	16	26	15	113
Nem szabad hagyni, hogy külföldi munkások lepjék el a magyar munkaerőpiacot!	29	10	18	103
	57	57	57	

11. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat az alapján, hogy Ön szerint mekkora hatást gyakorolnak az olvasóra. Amelyik mondat Ön szerint a legkise...den mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

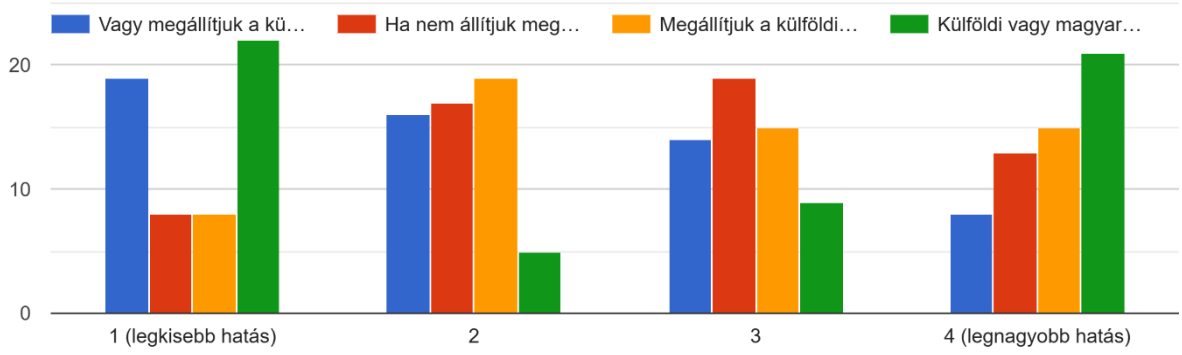

11. kérdés	1	2	3	4	
Vagy megállítjuk a külföldi munkások betelepülését vagy a magyaroknak nem lesz m	19	16	14	8	125
Ha nem állítjuk meg a külföldi munkások betelepülését, a magyaroknak nem lesz mu	8	17	19	13	151
Megállítjuk a külföldi munkások betelepülését vagy a magyaroknak nem lesz munkáj	8	19	15	15	151
Külföldi vagy magyar munkaerő? Rajtunk áll!	22	5	9	21	143
	57	57	57	57	

12. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat aszerint, hogy melyiket mennyire tartja meggyőzőnek. Amelyik mondat Ön szerint a legkisebb hatást gya...den mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

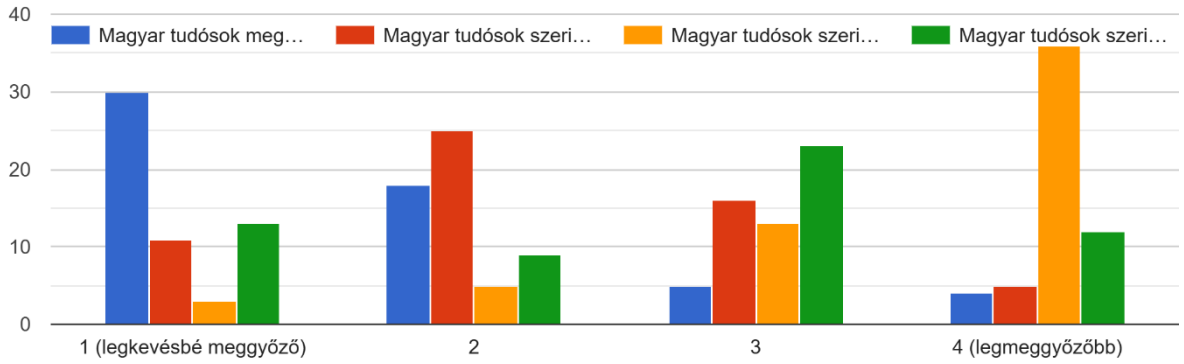

12. kérdés	1	2	3	4	
Magyar tudósok megállapították, hogy az atomenergia nagyon fontos a környezet	30	18	5	4	97
Magyar tudósok szerint az atomenergia kétségkívül nagyon fontos a környezetünk	11	25	16	5	129
Magyar tudósok szerint az atomenergia most fontosabb, mint valaha a környezeti	3	5	13	36	196
Magyar tudósok szerint az atomenergia szerepe felértékelődött a környezetünk m	13	9	23	12	148
	57	57	57	57	

13. Állítsa sorrendbe az alábbi címeket az alapján, hogy Ön szerint mekkora hatást gyakorolnak az olvasóra. Amelyik cím Ön szerint a legkisebb hatást gyakorolja, azt jelölje 1-gyel, a legnagyobb hatást kifejtő címet pedig 6-tal. Kérem, minden címhez csupán egyetlen számot rendeljen!

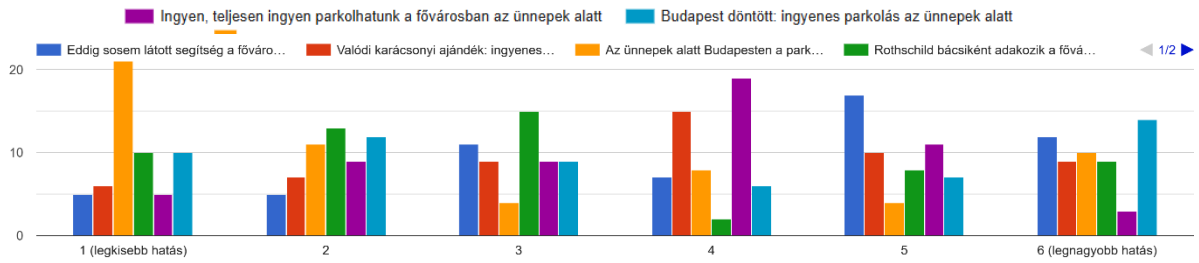

13. kérdés	1	2	3	4	5	6	
Eddig sosem látott segítség a fővárosban: ingyenes a parkolás az ünnepek alatt	5	5	11	7	17	12	233
Valódi karácsonyi ajándék: ingyenes parkolás Budapesten	6	7	9	15	10	9	211
Az ünnepek alatt Budapesten a parkolás rendjében változás következik be: itt elérhet	21	11	4	8	4	10	167
Rothschild bácsiként adakozik a főváros: ingyenes parkolás Budapesten	10	13	15	2	8	9	183
Ingyen, teljesen ingyen parkolhatunk a fővárosban az ünnepek alatt	5	9	9	19	11	3	199
Budapest döntött: ingyenes parkolás az ünnepek alatt a fővárosban	10	12	9	6	7	14	204
	57	57	57	57	57	57	

14. Állítsa sorrendbe az alábbi mondatokat aszerint, hogy melyik mennyire alakítja ki Önben azt a képet, hogy Körte Béla valóban a legalkalmasabb a kormányzásra. A legkevésbé meggyőző mondatot 1-gyel, a legmeggyőzőbbet 6-tal jelölje! Kérem, minden mondathoz csupán egyetlen számot rendeljen!

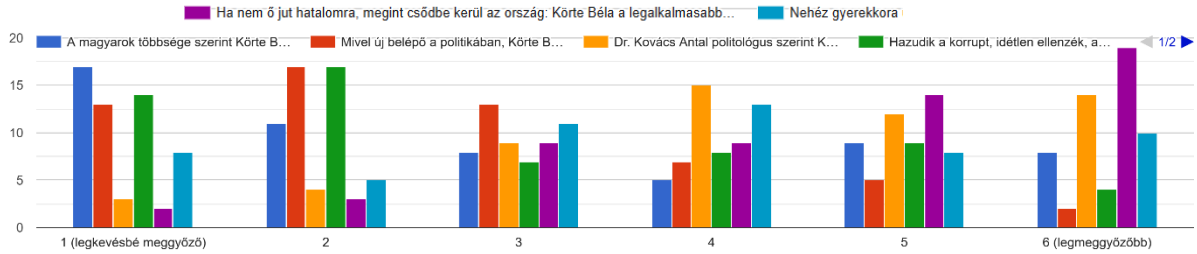

14. kérdés	1	2	3	4	5	6	
A magyarok többsége szerint Körte Béla a legalkalmasabb a kormányzásra.	17	11	8	5	9	8	176
Mivel új belépő a politikában, Körte Béla a legalkalmasabb a kormányzásra.	13	17	13	7	5	2	151
Dr. Kovács Antal politológus szerint Körte Béla a legalkalmasabb a kormányzásra	3	4	9	15	12	14	242
Hazudik a korrupt, idétlen ellenzék, amikor azt állítja: Körte Béla a legalkalmatlan	14	17	7	8	9	4	170
Ha nem ő jut hatalomra, megint csődbe kerül az ország: Körte Béla a legalkalmas	2	3	9	9	14	19	255
Nehéz gyerekkora után a politika élmezőnyébe küzdötte fel magát: Körte Béla a l	8	5	11	13	8	10	203
	57	57	57	57	57	57	

15. A kérdőív bizonyára elgondolkodtatta a sajtó különböző, perifériás befogadói úton okozott manipulációit illetően. Mindezen kérdések megválas...étely azzal kapcsolatban, hogy a sajtó manipulál?

57 válasz

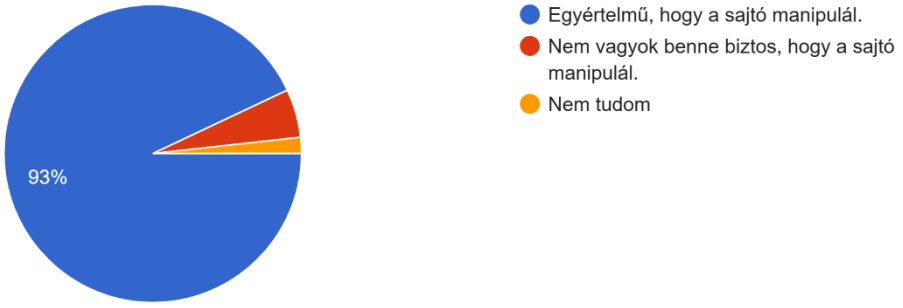

16. Mit gondol, az előző kérdésem (15.) manipulatív volt?

57 válasz

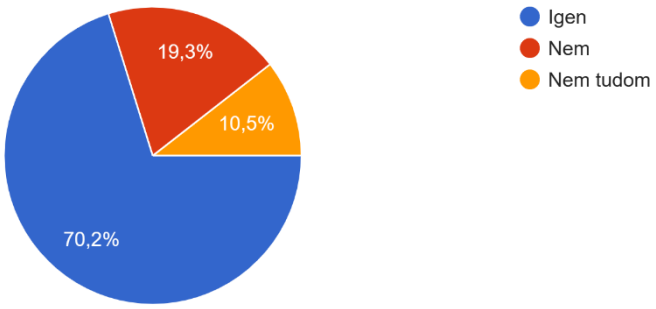

17. Mintaválaszok:

„A »bizonyára elgondolkodtatta« kifejezéssel azt sugallja, a többség elgondolkodik rajta, és ezért bennem is azt a hatást kelti, hogy inkább a »manipulatív sajtó« pártját fogjam. Valamint a »maradt-e Önben valami kétely«-jel kikerüli azt, hogy a kérdésben benne legyen az állítás tagadása. Ahelyett, hogy úgy tette volna fel a kérdést szimplán, hogy: »Az alábbi élményei után Ön szerint manipulatív a sajtó, avagy nem?« végig fenntartotta azt az érzést, hogy az elmúlt pár percben szerzett tapasztalataim, melyek »elgondolkodtattak«, valóban a manipulatív sajtót támasztják alá.”

„»A kérdőív bizonyára elgondolkodtatta« már egy olyan mondat, ami bevont, gondolkodásra késztetett, mivel, ha el se gondolkodtam volna rajta, most akkor is elkezdtem volna. Szerintem figyelem megragadására alkalmas, ha az olvasót megkérdezik a véleményéről, főleg, ha egy »teszt«-ről van szó, mivel, lehetséges, hogy nem érzi magát a kitöltő eléggé intellektuálisnak, ha nem tud megfelelő módon válaszolni. (Vagy csak én vagyok paranoiás, hogy butának fog tartani).”

„A kérdés egyértelműen irányított. Függetlenül a kérdés jelentésétől érzem, hogy milyen választ vár a kérdés feltevője. A »maradt-e még Önben bármi kétely« szófordulat, megfogalmazás a mondatban burkoltan közöl egy álláspontot, visszautal az állítás korábbi bizonyításaira, valamint annak az illúzióját kelti, hogy amennyiben lennének kételyeim, azokat bátran kifejthetném, és választ is kapnék rá. Szintén manipulatív a "bizonyára" szó használata a szövegben, ami abban az esetben is felkeltené az olvasó figyelmét, illetve az állítás igazként való elfogadását, amennyiben nem így lenne, de ennek ellenére is az egyéni tapasztalatok kifejtésének szabadságát sugallja. (Bár mellékesen, de a szakszavak használata bizonyos emberek számára szintén manipulatív lehet.)”

„Csak látszólag hagyott válaszlehetőséget, igazából azonban úgy címezte a kérdést, hogy én önkéntelenül is egyetértsek vele.”

„A kérdésfeltevés rávezet a válaszra; a válaszlehetőségek között nem volt olyan opció, amely biztosan állítja, hogy a sajtó nem manipulál.”

„Mivel köztudott, hogy a sajtó manipulál, ezért az előző kérdés nem manipulatív (nem lehet manipulatív).”

„Nem volt az, mert meghagyta a választás lehetőségét.”

18. Mintaválaszok:

„Nagyon nehéz bedőlni bármi ilyennek, teljesen egyértelmű a manipuláció a hírekben & reklámokban. Aki nem veszi észre, azt sajnálom.”

„A 10-es kérdésnél az indokolatlan tegezés valóban hatással volt rám, bár ellenkező hatást váltott ki, szóval meggyőzni egyáltalán nem győzne meg. Viszont ha csupán a hatásra kérdez rá, hogy eljut-e a tudatomig a felszólítás, akkor lehetséges, hogy előrébb helyezem.”

„Érdekesnek találnám a manipuláció által a kultúrára gyakorolt ízlésformálás hatásának elemzését.”

„Annyi, hogy szörnyű abba belegondolni, hogy ebben a világban kb. azt se tudod, hogy mikor vernek át. Kiemelném az indexképeket, illetve a cikkekhez csatolt képeket, kb. semmi közük a cikkhez.”

5. számú melléklet

INTERJÚ DR. ALBERTI GÁBORRAL, A PTE NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉKÉNEK VEZETŐJÉVEL

Dolgozatomban a sajtóban megjelenő megtévesztésekkel, kétértelműségekkel, manipulációs szándékokkal foglalkozom.

Ön szerint mekkora hatást gyakorol a média a társadalomra?

Biztos, hogy nagyon erős a hatása, de szerencsére kiszámíthatatlan, mert ha teljesen kiszámítható lenne, akkor már robotokká váltunk volna. A nyelven keresztül jelentéseket adunk át, és ezt valahogy becsomagoljuk: ez a pragmatika, a csomagolóanyag. A média által gyakorolt manipuláció ezen a csomagoláson múlik. A manipuláció az, amikor én úgy adom át az információt, hogy nem akarom, hogy te döntsél, hogy elhiszed-e az adott állítást vagy sem. Tulajdonképpen az információ nem megy át azon a szűrőn, amely dönt az állítás igaz vagy hamis voltáról.

Az udvariasság, ha egy nagyon nyers logikával néznénk, akkor hazudozások tömege, mégsem feltétlenül negatív. Az udvariasság arról szól, hogy nekem nincs jogom bizonyos utasításokat kiadni. Ugyanakkor valahol, valaki úgy fogalmazott, hogy a nyelvhasználatban arra is vigyázni kell, hogy az agressziót féken tartsuk. Megfigyelhetőek csúsztatások, eltitkolások, mindenféle valóban manipulatív jelenség, de ezeket alig lehet elkülöníteni az udvariasságtól. Na, és akkor ott van a verbális agresszió kérdése. Az irónia, amely a finom csipkelődéstől a kifejezetten durva bántalmazásig fajulhat. Kérdés, hogy ennek mi a szerepe a rendszerben. Lépten-nyomon, ha ebbe a nyelvi szövedékbe finoman, mikroszkóppal belenézünk, akkor azt tapasztaljuk, hogy alig-alig van olyan, hogy na, itt az információ, én ezt szépen, egyszerűen, világosan átadom. Egyfelől az udvariassági rendszerek és ezzel kapcsolatos elvárások torzítják ezt a képet, arra kényszerítenek minket, hogy ne azt mondjuk, amit a legegyszerűbb lenne mondani. Másfelől viszont ott vannak a manipulatív szándékok, és ennek a kettőnek a szövedékét borzasztóan nehéz kibogozni, eldönteni, hogy éppen melyikről van szó.

Ha jól értem, akkor a manipuláció során a kommunikátornak valójában az a célja, hogy a befogadó esetében ne menjen át az információ az előbb említett „szűrőn". Ha a befogadó tudatosan tesz azért, hogy „átfuttassa" a kijelentést a szűrőn, akkor sikertelen lesz a manipuláció, ha viszont nem, akkor vélhetően sikeres. Továbbá, mivel itt a kommunikátor

szándékairól beszélünk, ezért azt bizonyítani, hogy valami manipulatív vagy sem, szinte lehetetlen. Ezt a leírást Ön korrektnek találja? Kiegészítené valamivel?

Ez nagyon nehéz kérdés. Mert Németh Enikő [Németh T. Enikő nyelvész, tanszékvezető egyetemi tanár – megj.] említett olyasmit, valamilyen ENSZ-bizottság is foglalkozik azzal, hogy a manipuláció ellen mit lehetne tenni. Nagyon nehéz megragadni, mert nincs még meg az az egzakt és már sztenderdizálódott tudományos eszköztár, amely alapján a felelősségeket pontosan meg lehetne állapítani. Ezt nagyon érzik azok, akik manipulálni próbálnak. Megérzik, hogy pontosan mi az a szint, amikor jogilag tulajdonképpen lehetetlen a dolog ellen eljárni. „Szerintem Mari megcsalja a férjét." Abban a pillanatban tulajdonképpen nem mondtam semmit. Jogilag semmit nem mondtam. De mégis mondtam valamit, mert a másiknak az elméjébe bekerült az információ, és lehet, hogy egy harmadik félnek már úgy meséli tovább, hogy „tehát Mari megcsalja a férjét".

Vannak olyan kifejezések, amelyek alapvetően pozitív vagy negatív hatást keltenek a befogadóban. Fel tudná sorolni az Ön által leghatásosabbnak vélt 3-3 erény-, illetve méregszót?

Az biztos, hogy jó valamibe beletenni azt, hogy „kaland". Egy barátom nagyon kiakadt a „megérdemled" szó használatán, egy időben rengeteg reklámban alkalmazták azt a fordulatot, hogy „te ezt megérdemled". Nyilván ez „álbehízelgő" kijelentés. Az biztos, hogy egyes korszakokban felmerülnek ilyen kulcsszavak, és az is biztos, hogy a szavak egy részéhez érzelem is kapcsolódik. A nyelvben azonban az a nagyon bonyolult, hogy minden kaphat egy „gellert", és tréfássá válhat. A nyelv arra is képessé tesz, erről szól az irónia, hogy valamilyen módon az ellentétét csináljam annak, mint amit az adott helyzetben kellene.

Mit gondol arról, hogy a címnek felértékelődött az a szerepe, hogy olvasást generáljon, és figyelemfelkeltő legyen, azzal szemben, hogy összefoglalja a cikk tartalmát.

Hát nem tudom, hogy a címről gondoljuk-e azt, hogy az a feladata, hogy összefoglalja a tartalmat. A kettő egyébként, vegyük észre, ellentétben áll egymással. Minél jobban összefoglaljuk a tartalmat, annál kevésbé lesz figyelemfelkeltő a cím. Itt azért van egy valós dilemma. A jó cím sok mindent megmutat a tartalomból, de azért nem „lövi le a poént". Mintha egy kriminek az lenne a címe, hogy „A szobalány lett a gyilkos". Kiderült, hogy a szobalány a gyilkos. És akkor minek elolvasni a krimit?

Ön szerint egy támogatói cikk hatásosabb, mint egy hagyományos reklám?

Talán annyiban igen, hogy nem látszik rajta, hogy reklám. Ha egy reklámon látszik, hogy reklám, akkor a szándékszűrő sokkal jobban beindul, mint hogyha valahogy el van rejtve, hogy ez reklám. Hasonlóak a kommentárok. Azzal biztos, hogy nagyon tudatosan visszaélnek, hogy a látszólag spontán kommentárokat valójában erre megfizetett emberek jól összehangolt szándékrendszerrel írják. Tehát igen, a műfaji becsapás hatásos tud lenni.

Mit gondol, nyelvi eszköznek tekinthetjük-e például a tipográfiai megoldásokat, a betűszínt, vagy hogy milyen méretben rakjuk ki az adott címet a főoldalra?

Mondhatjuk azt, hogy igen. Ha én úgy fogalmaztam, hogy a pragmatika csomagolás, akkor van a hangzó nyelven belüli becsomagolás, amely például az, hogy hangosabban mondom, mélyebben a hallgató szemébe nézek, drámai szüneteket tartok. Az írásbeliségnél a becsomagolás pontosan ez: az emoji világ meg hasonlók, semmi más, mint az írásbeliség pragmatikája. Tehát igen, a tipográfiában ugyanazt jelenítjük meg, mint amit a megfelelő intonációs mintázatok produkálnak. A nyelv igazából nem választható el a nyelvnek a közvetítésétől.

Köszönöm az interjút, több gondolatát is szeretném beépíteni az OKTV dolgozatomba. Természetesen, mielőtt beadom az írásomat, elküldöm Önnek is.

6. számú melléklet

INTERJÚ SZALAI KORNÉLIA GAZDASÁGI ÚJSÁGÍRÓVAL

Tudna mondani három kifejezést, amely most pozitív hívószónak számít, amire mindenki rákattint?

Pozitívat nem tudok. Maximum azt, hogy fölemelték a nyugdíjamat. Az a borzalmas, hogy lassan nincs pozitív hívószó, mert mindent negatívan próbálnak beállítani. Pedig azért biztos, hogy van pozitív történés, mert azért itt is zajlanak fejlesztések.

Negatív szavakat tudna mondani, amelyek nagyon „vonzók" manapság?

Ó, hogyne! Baleset, gyilkosság, migráció.

Ön szerint miben rejlik ezen kifejezések „vonzereje"?

Abban, hogy átéljük azt a frusztrációt, hogy „hú, de jó, nem mi lettünk ennek a gyilkosságnak az áldozatai", ezért szeretnek az emberek könnyedebb krimiket is olvasni.

És amikor sajnálatot keltenek mondjuk egy árva kisfiúval vagy egy nehéz sorsú kutyával, az miért figyelemfelkeltő?

Ott átélhetjük azt, hogy mi milyen jó emberek vagyunk, hogyha együtt érzünk vele. Mondjuk nekem az utóbbi időben nagyon sok pozitív élményem volt, de azért legtöbbször csak a Facebookon keresztül vagyunk empatikusak, amikor nem kell tenni érte igazából semmit, különben elmegyünk a problémák mellett.

Itt a pillanat hatása is döntő lehet.

Igen, ez is fontos.

Mit gondol, eltolódott a címek szerepe inkább a figyelemfelkeltés felé a tartalom összefoglalásával szemben?

Inkább a bulvár felé, igen. Egy cím akkor jó, ha nemcsak figyelemfelkeltő, hanem arról szól, amit el is fogok olvasni. Nem szoktam bulvár címeket adni, úgyhogy én nem tudom, ez pontosan hogyan működik.

A műfajnak mekkora szerepe van a manipuláció szempontjából? Van, amivel jobban lehet manipulálni?

Mondjuk, egy interjúban az alany kiválasztásával jelentősen manipulálhatok. Hasonlóan a hírek is könnyen megtévesztőek lehetnek. A tudósítással már nehezebb félrevezetni az olvasókat, mert ott ki kell menni a helyszínre. Abban is lehet, de ahhoz nagyon ügyesnek kell lenni. Egy riport szintén manipulálhat, csak ott sok a megszólaló, mivel különböző véleményeket kell kihangosítani – mármint egy igazi riportban.

Van olyan, hogy a riporter látszólag a beszélgetőtárshoz szól, de igazából az olvasót szólítja meg?

Mindig az olvasókhoz szólunk. Volt egy MTI-s főnököm, aki azt mondta nekünk annak idején, hogy figyeljenek ide, a maguk munkája „skizofrén állapot". Egyszerre kell megfelelniük önmaguknak mint újságíróknak és az olvasóknak. Amikor írok, akkor tulajdonképpen magamnak írok, mert megfogalmazom mindazt, amit hallottam, összerakom az információimat. De mindezt úgy kell megfogalmaznom, hogy Ön mint olvasó, értse, hogy mit akarok közvetíteni.

Nekem az a dolgom, hogy tájékoztassam az embereket, akár egy adott szakmáról, akár egy társadalmi, akár egy gazdasági helyzetről legyen szó. Népművelői feladatot látunk el: pedagógiai, népművelői és tájékoztatási feladatot. Nekem az a dolgom, hogy az embereket felvilágosítsam, információkkal lássam el, és korrekt módon tájékoztassam. Ez a legfontosabb.

Ön szerint az álnevekkel hol van a határ?

Újságíró nem írhat álnéven. Ez alapvető. Az újságírás nem szépprózа. Ez ugyanolyan, minthogy egy tudós vállalja a nevét, mivel adatokkal dolgozik. Milyen újságíró az, aki nem vállalja a nevét?

A forrást védhetem. Sőt, „kutyakötelességem". De nekem mint újságírónak a saját nevemen kell szerepelnem. Én nem lehetek „Lujzika", „Lajoska", akármi, semmilyen esetben. Akkor lehetek, ha csak glosszát írok, mert az teljesen más, az véleményközlő műfaj. Abban az esetben lehet álnéven írni.

Köszönöm az interjút, nagyon hasznos információkat kaptam Öntől.

Természetesen, mielőtt beadom az írásomat, elküldöm Önnek is.